

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**ДО ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО
РІВНЯ «СПЕЦІАЛІСТ» ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
281«ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ»**

ПОЛТАВА – 2016

УДК: 351354 (083.13)
ББК: 66.3 (4Укр) 12
М 54

Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи здобувачами освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / [Т. М. Лозинська, О. І. Сердюк, Ю. В. Вакуленко та ін.]. – Полтава: ПДАА, 2016. – 67 с.

Укладачі: професор, д. держ. пр., завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Т. М. Лозинська, доцент, к. е. н., професор кафедри О. І. Сердюк, к. с.-г. н., завідувач кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій Ю. В. Вакуленко.

Теми дипломних робіт підготували: професор, д. держ. упр., завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Т. М. Лозинська; доцент, д. держ. упр., професор кафедри Писаренко В. П.; доцент, к. е. н., професор кафедри О. І. Сердюк; доцент, к. е. н., доцент кафедри О. В. Мирна; доцент, к. п. н., доцент кафедри І. М. Шупта; доцент.

Рецензент: Маркіна І. А., завідувач кафедри менеджменту Полтавської державної аграрної академії, доктор економічних наук, професор.

Методичні рекомендації обговорені на засіданні науково-методичної ради спеціальності «Публічне управління та адміністрування» 14 листопада 2016 р., протокол № 3.

Голова науково-методичної ради
к. е. н., доцент

О. І. Сердюк

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ВИМОГИ ДО ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ	6
РОЗДІЛ 2. РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА ДИПЛОМНИХ РОБІТ	13
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИКЛАДНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ	15
РОЗДІЛ 4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ	21
РОЗДІЛ 5. ЗАХИСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ	38
ДОДАТКИ	42
Додаток А. Зразок заяви про затвердження теми дипломної роботи	43
Додаток Б. Зразок замовлення на виконання теми дипломної роботи	44
Додаток В. Зразок завдання на дипломну роботу	45
Додаток Д. Зразок відгуку організації на дипломну роботу	47
Додаток Е. Зразок подання Голові Екзаменаційної комісії щодо захисту дипломної роботи	48
Додаток Ж. Зразок титульних сторінок дипломної роботи	50
Додаток З. Зразок рецензії на дипломну роботу здобувача вищої освіти	52
Додаток К. Зразок характеристики здобувача вищої освіти	54
Додаток Л. Зразок титульної сторінки наочних матеріалів до дипломної роботи	55
Додаток М. Зразок оформлення списку використаних джерел	56
Додаток Н. Формуляр заяви про затвердження теми дипломної роботи	65

ВСТУП

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів вищої освіти та викладачів, які здійснюють керівництво виконанням кваліфікаційних (дипломних) робіт на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування», у відповідності до вимог освітньо-професійної програми вищої освіти з підготовки фахівців спеціальності «Публічне управління та адміністрування» ОКР «Спеціаліст». Методичні рекомендації містять основні вимоги до змісту та оформлення кваліфікаційної роботи (далі дипломної роботи), організації її виконання, порядку захисту та оцінювання.

Дипломна робота, що виконується здобувачем вищої освіти, є складовою атестації здобувачів вищої освіти, підсумковою дослідницькою роботою, яка дає змогу виявити рівень засвоєння ним теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю.

Виконання дипломної роботи при належній організації цієї справи суттєво підвищує якість підготовки фахівців з публічного управління та адміністрування, прищеплює навички самостійного вирішення важливих науково-практичних завдань. Ця форма атестації здобувачів вищої освіти являється могутнім фактором активізації їх самостійної роботи, в яку впроваджуються елементи наукового дослідження. Вона дозволяє краще підготувати молодого спеціаліста до самостійної роботи в умовах мінливого середовища, повніше озброїти його новітніми науковими даними та досягненнями сучасного досвіду в умовах реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні. У процесі виконання дипломної роботи здобувачі вищої освіти зобов'язані максимально віддзеркалити набуті теоретичні знання, вміння поєднати їх з практикою діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, аналізувати наукові, спеціальні та літературні джерела; узагальнювати інформацію та застосовувати сучасні методики наукових досліджень у вирішенні поставленої проблеми.

Основними нормативними документами для підготовки спеціалістів зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» є такі загальноосвітні інструктивні документи, а також стандарти та положення ПДАА:

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Класифікація видів економічної діяльності: національний класифікатор України КВЕД 009:2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dtkt.com.ua/show/0sid0177.html>

3. Класифікатор професій (КП) станом на 01.10.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/res/spravochniki/>

klassifikprofessiy.aspx

4. Про затвердження зміни до національного класифікатора України ДК 003-2010: наказ Міністерства економічного розвитку України від 02.09.2015 р. № 1084 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/ShowArticle.aspx?a=272508>

5. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Центр продуктивності Міністерства праці та соціальної політики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.golovbukh.ua/regulations/1521/8453/8454/468492/>

6. ДСТУ 3008-95 Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/standarts/DSTU_3008-95.pdf

7. Положення про організацію освітнього процесу в Полтавській державній аграрній академії. – Полтава : РВВ ПДАА, 2015. – 15 с.

8. Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти у Полтавській державній аграрній академії. – Полтава : РВВ ПДАА, 2016. – 28 с.

9. Освітньо-професійна програма вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст». Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування». Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування». – Полтава : РВВ ПДАА, 2016. – 15 с.

10. Засоби діагностики якості вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст. Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування». Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування». – Полтава : РВВ ПДАА, 2016. – 54 с.

Використовуючи рекомендований методичний підхід, здобувач вищої освіти визначає тенденції чи закономірності розвитку організацій (установ) різних рівнів публічного управління та адміністрування, робить висновки і надає пропозиції.

РОЗДІЛ 1

ВИМОГИ ДО ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

1.1. Загальні положення

Дипломна робота має засвідчувати здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Мета дипломної роботи – розв'язання комплексу наукових і прикладних завдань відповідно до узагальненого об'єкта діяльності на основі застосування системи теоретичних знань і практичних навичок для вирішення конкретних завдань щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування в організаціях (установах), ініціювання до впровадження інновацій відповідно до узагальненого об'єкта діяльності спеціаліста зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Виклад змісту кожного питання дипломної роботи має бути цілісним, логічним, доказовим і пояснювальним та науково аргументованим. Дипломна робота повинна таким вимогам та містити:

- системний аналіз проблеми відповідно до предмета наукового дослідження;
- реальні обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення діяльності з публічного управління та адміністрування на досліджуваному об'єкті, актуальні для впровадження у практику органів публічного управління;
- бути належно оформленою і мати всі необхідні супровідні документи.

Дипломна робота виконується на матеріалах реальних об'єктів – органів публічного управління та організацій різних форм власності є юридичними особами і мають самостійну звітність.

Тема дипломної роботи має відображати проблематику функціональних напрямів діяльності з публічного управління та адміністрування і конструюватися на основі компетентностей, що формують програмні результати навчання спеціаліста.

За структурою дипломна робота містить вступ, основну частину (розділи: теоретичний, дослідницько-аналітичний та проектно-рекомендаційний, кожний з яких складається не менш ніж з двох підрозділів), висновки, список використаних джерел, додатки.

Дипломна робота обсягом 5,5-6,5 авторських аркушів (100-120 сторінок) виконується за тематикою завдань професійної діяльності, містить практичної значущості. До обсягу дипломної роботи не включають список використаних джерел та додатки. Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$.

Дипломна робота як метод оцінювання рівня якості підготовки має продемонструвати, що і володіє системою спеціальних знань, які здобуті у процесі навчання та практичної підготовки на рівні новітніх досягнень науки у предметній області діяльності, що є запорукою його наукового мислення та

творчої професійної, науково-дослідницької та педагогічної діяльності, та вміє:

– працювати з інформаційними джерелами (законодавчими і інформаційними джерелами (законодавчими і нормативними документами, науковою і спеціальною літературою, у тому числі виданою іноземними мовами, матеріалами Інтернету та Істранету, даними статистичної та фінансової звітності);

– викладати матеріал логічно та аргументовано;

– використовувати новітні дидактичні технології і методи;

– використовувати статистичні та математичні методи для аналізу проблем та обґрунтування управлінських рішень;

– опанувати сучасні наукові методи для проведення теоретичних і емпіричних досліджень;

– використовувати набуті навички для розроблення пропозицій і обґрунтування рекомендацій з предмета дослідження;

– генерувати та обґрунтовувати гіпотези, ідеї, пропозиції у предметній сфері наукових досліджень;

– робити висновки щодо результатів проведених досліджень.

Захист дипломної роботи відбувається прилюдно на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії.

Оцінювання рівня якості підготовки спеціаліста здійснюють члени Екзаменаційної комісії на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання.

Об'єктом оцінювання якості підготовки спеціаліста є сукупність знань, умінь і навичок, набутих компетенцій, відтворених у процесі виконання і захисту дипломної роботи та вирішення завдань атестаційного екзамену.

Оцінювання рівня якості підготовки спеціаліста здійснюється членами Екзаменаційної комісії на основі принципів: об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності, диференційованого та компетентнісного підходу з урахуванням набутої системи типових універсальних і спеціальних професійних компетенцій за складовими: адміністрування, керування колективом, стратегічного управління, управління операційними процесами, управління фінансово-економічною, маркетинговою та інноваційною діяльністю, управління логістичними процесами структурних підрозділах на середньому на вищому рівнях організації; науково-дослідної та науково-педагогічної роботи.

Рівень якості підготовки спеціаліста визначається за системами оцінювання: Європейською кредитно-трансферною системою (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «FX», «F»); національною (за шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»); системою ВНЗ (за 100-бальною шкалою); комплексною (поєднання ЄКТС, національної системи та/або системи оцінювання ВНЗ).

Підсумкова оцінка атестаційного екзамену складаються з сумарної оцінки за кожне з його завдань.

Рішення щодо підсумкового оцінювання виконання і захисту дипломної роботи приймається простою більшістю голосів членів Екзаменаційної комісії за результатами публічного захисту з урахуванням висновку наукового керівника та рецензента.

За результатами успішного захисту дипломної роботи та складання атестаційного екзамену Екзаменаційна комісія приймає рішення щодо присвоєння кваліфікації «Спеціаліст з публічного управління та адміністрування» і про видачу випускнику диплома державного зразка.

Вимоги до дипломної роботи як складова стандартів вищої школи розроблено з урахуванням Закону України «Про вищу освіту», інструкцій Міністерства освіти і науки України, стандартів вищої освіти з підготовки спеціалістів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», «Положення про організацію навчального процесу».

Спеціаліст - це освітньо-кваліфікаційний рівень, що присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Дипломна робота є підсумковою роботою, яка дає можливість виявити рівень засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю на первинних посадах відповідно до узагальненого об'єкта діяльності. Дипломна робота є одним із видів індивідуальних робіт здобувача вищої освіти, оригінальним, завершеним науковим дослідженням у галузі знань «Публічне управління та адміністрування» та містить сукупність результатів, положень, що пропонуються для публічного захисту.

Дипломна робота виконується відповідно до напрямів наукових і прикладних досліджень та має засвідчити; рівень професійної підготовки випускника; вміння застосовувати здобуті у вищому навчальному закладі знання для розв'язання складних науково-практичних завдань; свідоме засвоєння знань та їх систематизацію; наявність у здобувача вищої освіти навичок наукової роботи; здатність критично й креативно мислити та вміння аргументувати власну точку зору.

Керівником дипломної роботи призначається викладач, який має науковий ступінь доктора або кандидата наук, вчене звання.

Дипломна виконується на основі поглибленого вивчення спеціальної вітчизняної а зарубіжної літератури, передового досвіду з обраної проблеми, а також результатів власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених наукових та прикладних завдань у сфері майбутньої професійної діяльності.

Дипломна робота повинна містити результати власних теоретичних прикладних досліджень.

Мета виконання дипломної роботи – визначення рівня підготовленості здобувача вищої освіти до розв'язання комплексу наукових і прикладних завдань відповідно до узагальненого об'єкта діяльності на основі застосування системи теоретичних знань і практичних навичок, отриманих у процесі всього

періоду навчання.

Виконання дипломної роботи забезпечує;

– систематизацію, закріплення, розширення та застосування знань здобувача вищої освіти під час виконання конкретних науково-дослідних і прикладних завдань;

– розвиток навичок самостійної роботи;

– оволодіння методикою дослідження при вирішенні наукових та прикладних проблем.

Дипломна робота має бути написана державною мовою. науковим стилем, логічно й аргументовано.

Основні етапи підготовки та виконання дипломної роботи:

– вибір та затвердження теми;

– складання та затвердження завдання на дипломну роботу;

– проведення досліджень;

– опрацювання та викладення результатів досліджень;

– оформлення дипломної роботи;

– попередній захист дипломної роботи на випусковій кафедрі та допуск її до захисту у Екзаменаційній комісії;

– зовнішнє рецензування дипломної роботи;

– захист дипломної роботи на засіданні Екзаменаційної комісії.

1.2. Вимоги до написання дипломної роботи

Вибір теми дипломної роботи. Тема дипломної роботи має відображати основну ідею, завдання, положення, які необхідно дослідити. Критерієм вибору теми дослідження є її актуальність щодо сучасних тенденцій розвитку науки і практики в галузі публічного управління.

Теми дипломних робіт формуються відповідно до напрямів науково-дослідної тематики випускової кафедри сучасних досягнень науки у предметній області сфери професійної діяльності.

Назва теми повинна бути чіткою, лаконічною та містити однозначне тлумачення.

Закріплення теми дипломної роботи, призначення наукового керівника та консультантів (у разі потреби) затверджується наказом ректора академії.

Структура дипломної роботи.

Дипломна робота складається із:

титульних сторінок;

завдання на дипломну роботу;

переліку умовних позначень;

змісту;

вступу;

основної частини;

висновків;

списку використаних джерел;

додатків.

Титульні сторінки є першими сторінками дипломної роботи і оформлюється відповідно до вимог стандарту та вимог вищого навчального закладу.

Завдання на дипломну роботу містить зміст роботи, календарний графік виконання роботи. Завдання затверджується керівником дипломної роботи, та завідувачем випускової кафедри.

У дипломній роботі подається перелік умовних скорочень, якщо в ній вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо

Зміст дипломної роботи визначається її темою і відображається в плані, що затверджується науковим керівником, розміщується безпосередньо після переліку умовних скорочень, починаючи з нової сторінки. Зміст включає; вступ; послідовно перелічені назви усіх розділів і підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки.

У *вступі* дипломної роботи зазначаються; проблема, що потребує вирішення, ступінь її дослідження; обґрунтовується актуальність обраної теми, мета і завдання; формулюється об'єкт і предмет дослідження, практична значущість, методи наукових досліджень, апробація результатів в організаціях, установах (у разі наявності). Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 3-4 сторінки

У *вступі* дипломної роботи зазначаються: актуальність теми (обґрунтування вибору теми дослідження); мета і завдання; формулюється об'єкт і предмет дослідження; методи наукових досліджень; інформаційна база; практична значущість; апробація результатів в організаціях, установах (у разі наявності); структура та обсяг дипломної роботи.

Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 3-4 сторінки

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та напрямів розв'язання проблеми, обґрунтування необхідності досліджень для організацій та установ.

Мета та завдання роботи повинні бути чітко сформульованими та відображати тематику дослідження.

Об'єкт дослідження дипломної роботи – це процес або явище, що створює проблемну ситуацію і обрані для вивчення.

Предметом дослідження дипломної роботи є соціально-економічні закономірності функціонування та розвитку об'єкта, різноманітні його якості властивості, тощо. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Методи досліджень – спосіб набуття достовірних наукових знань, умінь та практичних навичок у різних сферах діяльності. Перераховуються використані наукові методи дослідження та змістовно визначається, що саме досліджувалось кожним методом. Вибір методів дослідження повинен забезпечити достовірність отриманих результатів та висновків.

Інформаційна база – наводиться перелік видів джерел інформаційного забезпечення дослідження.

Практична значущість повинна містити результати самостійно проведених досліджень, що можуть бути впроваджені в діяльність установ, організацій.

Анотація результатів роботи (у разі наявності) має містити назви статей, тез доповідей, підготовлених за матеріалами дослідження, виступи на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дипломної роботи повинна інформувати про обсяг роботи (кількість сторінок), структурні частини роботи, кількість таблиць, рисунків.

Основна частина дипломної роботи складається з розділів (теоретико-методологічний, дослідницько-аналітичний, проектно-рекомендаційний) і підрозділів, які мають бути взаємопов'язані, а матеріал – викладеним послідовно і логічно із критичним аналізом теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру. У кінці кожного розділу формулюються висновки зі стислим викладенням наведених у ньому результатів наукових і прикладних досліджень,

У *першому теоретико-методологічному розділі* основної частини розглядаються теоретичні та методологічні аспекти досліджуваної проблеми, аналітичний огляд літературних джерел з предмета наукового дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх наукова класифікація, основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження, методологічні підходи повинні мати елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступному розділі власних наукових досліджень.

Для констатації та обґрунтування загальнотеоретичних висновків та тенденцій доцільно використовувати дані, опубліковані у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, зарубіжних джерелах. виданнях, у т. ч. з наукометричної бази Scopus.

У *другому дослідницько-аналітичному розділі* здобувач вищої освіти, використовуючи фактичний матеріал і зібрану інформацію, аналізує та розкриває зміст питань на прикладі конкретних установ, організацій.

Дослідження проблеми має здійснюватися на основі накопиченого і систематизованого матеріалу, групування та обробки даних, що дозволяє проводити кваліфікований аналіз, обґрунтовувати пропозиції у наступному розділі. Текст дипломної роботи слід підкріпити реальними документами установ, організацій), що наводяться у додатках.

Третій проектно-рекомендаційний розділ містить декілька взаємопов'язаних підрозділів, в яких надано конкретні науково обґрунтовані пропозиції, проекти інноваційного характеру щодо вдосконалення управління та підвищення ефективності діяльності організацій, установ. У цьому розділі

розкривають також зміст і результати власних наукових досліджень, подаються конкретні методики і моделі.

У висновках дипломної роботи підбиваються підсумки проведеного дослідження, наводяться одержані наукові та практичні результати, рекомендації щодо їх науково-практичного використання.

Формулювання висновків повинно базуватися на матеріалах основної частини роботи відповідно до поставлених завдань. Для формулювання висновків та ґрунтовних пропозицій рекомендується апробація основних положень дослідження на наукових заходах.

Обсяг висновків, як правило, не повинен перевищувати 3-4 сторінки.

До списку використаних джерел слід включати джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі конкретних наукових положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету. До нього не включаються підручники, навчальні посібники.

У додатках наводяться допоміжні матеріали: копії документів, витяги із законодавчо-нормативних документів, звіти, інструкції/положення/правила, результати соціологічних та маркетингових досліджень, громіздкі таблиці, рисунки тощо.

Рекомендований обсяг дипломної роботи – 100-120 сторінок. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки. Допускається відхилення в межах і 10 %.

Здобувачі вищої освіти також пишуть реферат дипломної роботи, який містить загальну характеристику дипломної роботи (інформацію щодо структури, кількості додатків, ілюстрацій, таблиць, використаних джерел; обсяг дипломної роботи у сторінках) та стислий виклад основного змісту (за розділами), висновки та анотації.

Обсяг реферату – до 3-х сторінок з одиничним інтервалом та нумерацією сторінок окремо від нумерації сторінок дипломної роботи. Першою сторінкою реферату є його титульний аркуш, який не нумерується. Реферат дипломної роботи не потрібно підшивати разом з дипломною роботою.

В анотації, обсяг якої складає до 800 знаків, зазначається прізвище та ініціали здобувача вищої освіти, назва дипломної роботи, основний зміст та результати дослідження. Ключові слова (слова специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються у дипломній роботі) наводяться у називному відмінку. Кількість ключових слів – 5-7. Анотація подається українською, російською та однією з іноземних мов (переважно – англійською) і розміщується разом з ключовими словами.

РОЗДІЛ 2

РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА ДИПЛОМНИХ РОБІТ

1. Планування соціально-економічного розвитку сільської громади.
2. Стратегічне планування розвитку регіону.
3. Формування (удосконалення) системи громадського контролю в органі публічного управління.
4. Організація громадського об'єднання як форми самоорганізації населення.
5. Удосконалення системи надання послуг населенню у житлово-комунальній сфері.
6. Удосконалення системи надання послуг населенню у сфері освіти.
7. Планування розвитку територіальної громади.
8. Розвиток кадрового потенціалу органу публічної служби (державної служби, місцевого самоврядування).
9. Удосконалення організації надання адміністративних послуг органами місцевого самоврядування.
10. Врегулювання конфлікту інтересів на державній службі.
11. Формування конфліктостійкості державних службовців як складова підвищення їх кваліфікації.
12. Формування стратегії соціально-економічного розвитку населеного пункту (села, селища, міста, району, області).
13. Впровадження зарубіжного досвіду надання адміністративних послуг в територіальній громаді (на прикладі конкретної територіальної громади).
14. Підвищення якості адміністративних послуг органами виконавчої влади (на прикладі конкретного органу виконавчої влади).
15. Формування системи надання якісних адміністративних послуг органами місцевого самоврядування (на прикладі конкретного органу місцевого самоврядування).
16. Удосконалення організаційної структури органу місцевого самоврядування (на прикладі конкретного органу місцевого самоврядування).
17. Використання адміністративних методів управління персоналом (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування або державної установи/організації).
18. Оцінювання наслідків роботи управлінського персоналу (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування або державної установи/організації).
19. Удосконалення діяльності державної служби зайнятості (на прикладі обласного / міського / районного центру зайнятості).
20. Удосконалення методів контролю за ефективністю діяльності органу публічної влади (на прикладі конкретного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування або державної служби).
21. Обґрунтування напрямів соціального забезпечення сільського населення (на прикладі конкретного органу пенсійного фонду або управління

праці та соціального захисту).

22. Управління якістю надання медичних послуг населенню (на прикладі конкретної установи охорони здоров'я).

23. Удосконалення системи надання послуг у сфері культури (на прикладі конкретної установи культури територіальної громади).

24. Удосконалення системи оцінки діяльності керівників і спеціалістів (на прикладі конкретного органу державної фіскальної служби).

25. Удосконалення механізму управління соціальною інфраструктурою на селі (на прикладі конкретного органу місцевого самоврядування).

ЗРАЗОК ПЛАНУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

1. Планування соціально-економічного розвитку сільської громади

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СПІЛЬНОТИ

1.1. Сутність соціально-економічного розвитку громади

1.2. Чинники впливу на планування соціально-економічного розвитку громад

1.3. Нормативно-правові вимоги до планування соціально-економічного розвитку сільських громад

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. СТАН ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ

2.1. Виконання функції планування в сільській раді

2.2. Якість підготовки документів планового характеру

2.3. Контроль за виконанням планів соціально-економічного розвитку громади

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ

3.1. Актуалізація аналізу ресурсної бази

3.2. Залучення населення до процесу планування соціально-економічного розвитку громади

3.3. Кадрове забезпечення процесу планування соціально-економічного розвитку сільської громади

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ДОДАТКИ

РОЗДІЛ 3

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИКЛАДНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ

3. 1. Загальні положення

Будь-які наукові дослідження, в т. ч. і проведені здобувачами вищої освіти академії в ході написання дипломних робіт, вимагають постановки та розв'язання різноманітних статистичних, аналітичних та прогнозно-розрахункових задач, що використовують в основному економіко-статистичні методи (кореляційно-регресійні залежності, виробничі функції). Увесь комплекс відповідного програмного забезпечення для розв'язання поставлених задач є в наявності в комп'ютерних класах кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій ПДАА.

Застосування економіко-статистичних методів та комп'ютерної техніки в публічному управлінні та адмініструванні є досить перспективним і практично-ефективним.

Статистичний аналіз вихідних даних дозволяє провести систематизацію вхідного ряду, визначити основні тенденції розвитку процесу чи явища тощо.

Використання економіко-математичного моделювання дозволить оптимізувати чисельність персоналу, здійснити раціональний розподіл робіт між працівниками тощо. За допомогою економіко-математичних методів можна успішно розв'язувати такі планово-економічні задачі: планування матеріально-технічного забезпечення, оцінка ступеня ризику, прогнозування шляху функціонування організації та ін.

Сучасний банк прикладних програм, баз даних, інформаційних систем дозволяє автоматизувати роботу будь-якого фахівця, не вимагаючи від нього спеціалізованих знань та умінь в галузі ІТ. Тому нагальною є потреба у використанні таких засобів для удосконалення роботи персоналу та управлінських кадрів.

При виконанні дипломної роботи комп'ютерна обробка даних з використанням відповідного програмного забезпечення повинна логічно вписуватися у наведений матеріал, а не виглядати штучно створеною «надбудовою».

Найвдалішим варіантом буде використання кількох різних видів аналізу, а саме: на початку краще всього виконати аналіз вихідних даних за допомогою варіаційних рядів та рядів динаміки; далі можна виконати регресійний, кореляційний чи інші види аналізу чи підбору виробничих функцій; а наприкінці логічним буде пропозиція щодо застосування тієї чи іншої інформаційної системи.

3. 2. Постановка та етапи виконання розрахункової задачі із використанням ПК

Згідно логіки викладення матеріалу, комп'ютерну техніку та відповідне програмне забезпечення для розв'язання задач аналізу, прогнозування,

оптимізації доцільно використовувати в дослідницько-аналітичному та проектно-рекомендаційному розділах дипломної роботи на основі попередньо наведених статистичних даних по організації.

У цілому комп'ютерна обробка даних повинна включати:

- загальну постановку задачі (не менше двох задач), при розв'язанні якої передбачається використання ПК (на основі наведених в дослідницько-аналітичному розділі даних щодо стану діяльності об'єкта дослідження, проводиться опис вхідних даних та наводиться загальне формулювання задачі);
- загальний опис методики, що вибрана для проведення розрахунків (обґрунтування вибору задачі певного виду, стисле викладення основних теоретичних положень, алгоритм розв'язання задачі, математичне формулювання задачі. Ця інформація повинна бути викладена або у теоретико-методологічному розділі дипломної роботи або розміщена у додатках);
- розв'язання задачі із використанням ПК (обґрунтування вибору певного програмного забезпечення та його стисла характеристика: призначення, принцип дії, основні методи обробки даних і т. п.; опис роботи програми: особливості введення даних, проведення розрахунків чи автоматизації дій, отримання результату; обов'язкове відображення результатів у паперовому варіанті);
- інтерпретація отриманого результату (на основі роздрукованого результату роботи програми дати повну відповідь з точки зору поставленої задачі).

3.3. Основні види задач, які можна використати при написанні дипломної роботи

Основні види аналітичних, прогнозних та інших задач, а також особливості застосування прикладного програмного забезпечення та спеціалізованих інформаційних систем здобувачі вищої освіти ОКР «Спеціаліст» спеціальності «Публічне управління та адміністрування» вивчають в межах навчальної дисципліни «Інформаційні системи і технології в управлінні організацією». В табл. 1 наведена коротка характеристика основних класів задач, що можна використати при написанні дипломної роботи.

Таблиця 1

Коротка характеристика основних класів задач, що можна використати при написанні дипломної роботи

Клас задач	Коротка характеристика
Статистичний аналіз даних	<i>Варіаційні ряди.</i> Систематизація статистичних даних у вигляді рядів розподілу за ознаками, що мають кількісний вираз, називаються варіаційними рядами. Розміри ознак, які характеризують кількісні зміни тих чи інших явищ, зазнають коливань. У певних межах варіюють будь-які соціальні, економічні, соціально-економічні, операційні показники і ці коливання зумовлені певними факторами, що діють у певних напрямках. Від розмаху і розподілу відхилень залежить надійність середніх величин, що дають узагальнюючу характеристику статистичної сукупності (якщо значення ознаки більше відхиляється від середньої, то досліджувана сукупність вважається менш однорідною, а середня менш надійною). Для

Клас задач	Коротка характеристика
	<p>кількісного виміру варіації досліджуваної ознаки розраховують ряд показників, основними з яких є: розмах варіації, середнє лінійне відхилення, середній квадрат відхилень (дисперсія), середнє квадратичне відхилення, коефіцієнт варіації.</p>
	<p><i>Ряди динаміки.</i> Ряди динаміки (динамічні ряди) характеризують зміну величини суспільного явища в часі. Це ряд послідовно розташованих у хронологічному порядку значень показника, який у ОКРіх змінах відображає хід розвитку досліджуваного явища. Ряди динаміки дають матеріал для аналізу розвитку соціально-економічних явищ і процесів і їх значення зростає якщо вони ведуться постійно протягом тривалого часу. Їх дослідження дає змогу вивчати процес розвитку явищ, виявляти основні його тенденції та закономірності. Для аналізу рядів динаміки, виявлення головної закономірності розвитку явища в часі використовують ряд показників: абсолютні прирости, темпи росту, темпи приросту, абсолютне значення 1 % приросту, коефіцієнт вирівняності та багато інших.</p> <p><i>Кореляційно-регресійний аналіз.</i> Задачі прогнозно-розрахункового напрямку використовуючи кореляційно-регресійний метод аналізу дають можливість досліджувати закономірності взаємозв'язків між соціальними, економічними, соціально-економічними, операційними показниками, одні з яких виступають в ролі результативних ознак, а інші в ролі факторних. За допомогою цього методу зв'язок між явищами фіксують аналітично у вигляді математичних виразів (функцій).</p> <p>Для аналізу розвитку об'єкту дослідження доцільно провести розрахунки аналітичних характеристик рядів динаміки показників, згідно тематики дослідження (аналіз рекомендується проводити не менше ніж за 10 років).</p> <p>За останній календарний рік, в разі потреби, доцільно провести порівняльний аналіз основних показників стану та розвитку об'єкту дослідження з відповідними показниками об'єктів-аналогів.</p> <p>Для опису взаємозалежностей між соціальними, економічними, соціально-економічними або операційними показниками стану та розвитку об'єкту дослідження рекомендується виконати підбір відповідної виробничої функції.</p>
<p>Процеси розподілу</p>	<p>Задачі обумовлені завжди наявною певною обмеженістю ресурсів і засобів, необхідних для функціонування певної системи.</p> <p>Зміст задачі – пошук такого плану розподілу ресурсів, який би забезпечував результат, оптимальний за певним критерієм якості. Ці задачі розв'язуються засобами математичного програмування та методами планування мереж.</p> <p>До цього ж класу належать задачі <i>пошуку оптимального шляху</i> за певними критеріями: найменших витрат часу та коштів на переміщення, найкоротшого шляху, тощо при наявності певних обмежень.</p>
<p>Моделювання конфліктних і конкурентних процесів</p>	<p>Принципово значимою властивістю таких задач є моделювання поняття оптимальності, яке в багатьох випадках визначає і використовуваний математичний апарат і практичне втілення розв'язку.</p> <p>При розв'язанні таких задач широко й ефективно використовується апарат теорії ігор у поєднанні зі статистичними методами з метою пошуку такого режиму поведінки конфліктуючих сторін, який би забезпечував максимальний вигравш або мінімальний програш.</p> <p>Конфлікт виникає через розмаїття або різноплановість інтересів, через розбіжність цілей сторін та ін. Наприклад, планування політики на певний період вимагає узгодження протилежних і несполучних вимог: зростання</p>

Клас задач	Коротка характеристика
	обсягів надання послуг (виробництва), збільшення результативності, покращання екології та ін. Протидія зацікавленій стороні може бути не лише наслідком усвідомлених дій, а й результатом об'єктивно існуючих, але непередбачених у повному обсязі умов. Характерною особливістю відповідних моделей є розробка математичного апарату з прийняття рішень в умовах невизначеності.
Системи масового обслуговування	Розбудовуються для аналізу основ проектування відповідних систем, дослідження ефективності їх функціонування та спроможності забезпечувати цільове призначення, наприклад, визначення терміну виконання замовлень необхідної кількості каналів обслуговування, появи черги, пропускної спроможності системи і т. ін.
Задачі прогнозування	Складання прогнозу на основі різних кількісних та якісних методів. Використання статистичної бази даних для обґрунтованого передбачення майбутнього (наївні моделі, прогнозування з урахуванням сезонності, комбінування прогнозів)
Імітаційне моделювання	Системне моделювання. Логічне моделювання. Імітаційні моделі процесів. Імітаційні моделі організацій і об'єднань.

3. 4. Вимоги до викладу результатів розв'язання розрахункової задачі із використанням ПК

У процесі розв'язання задачі бажано отримані результати (проміжні чи кінцеві) проілюструвати за допомогою графіків, діаграм та інших видів ілюстрацій. Виконати їх можна за допомогою будь-якого програмного забезпечення (наприклад у обраній прикладній програмі, якщо вона це дозволяє, або в електронних таблицях MS Excel).

Після того, як задача була сформульована і здобувач вищої освіти розв'язав її на ПК за допомогою обраної прикладної програми, необхідно в обов'язковому порядку роздрукувати на принтері вхідні дані, проміжні результати обчислень (по можливості), остаточні результати та графічні ілюстрації (якщо вони були виконані).

Роздруковані результати розв'язання задачі з використанням комп'ютерних програм розмістити у додатках до дипломної роботи, а в основному тексті дати розгорнуту інтерпретацію отриманого результату (із обов'язковим посиланням на додатки), а також щодо оптимізації її діяльності на його основі.

Обов'язкові складові викладу результатів застосування комп'ютерних програм в дипломній роботі: постановка задачі, опис методики, обґрунтування вибору програмного забезпечення, роздруковані результати розрахунків на ПК та інтерпретація результатів із висновками та пропозиціями.

3. 5. Обґрунтування використання автоматизованої інформаційної системи (АІС) та вимоги до його викладу

При написанні проектного розділу дипломної роботи окрім суто розрахункових задач, при розв'язанні яких використовуються методи економіко-математичного моделювання, статистичного аналізу даних та ін.,

доречною та ефективною є пропозиція та обґрунтування використання автоматизованої інформаційної системи (АІС) згідно реалізації новацій у контексті обраної теми. Із сучасними програмними комплексами здобувачі вищої освіти знайомляться при вивченні навчальних дисциплін «Інформаційні системи і технології в управлінні організацією», «Інформаційна безпека», «Електронне врядування».

Використовуючи інформаційні системи (або ж окремі їх модулі) різного цільового призначення на прикладі конкретної організації (служби, відділу) можна запропонувати (нижче запропонований перелік не є вичерпним):

- автоматизацію документообігу;
- автоматизацію фінансово-економічної діяльності організації;
- упорядкування та структурування інформаційної бази об'єкту дослідження;
- автоматизацію всіх операцій з управління персоналом;
- автоматизацію управління комерційною діяльністю організації та відносинами з клієнтами (CRM-системи);
- автоматизацію управління діяльністю підрозділів та кожного співробітника, планування робочого часу та постановки й виконання задач всередині системи Інтранет;
- представництво організації в мережі Інтернет (власний сайт, реєстрацію на загальноукраїнських порталах тощо).

Обґрунтування придатності обраної АІС для вирішення поставлених у дипломній роботі завдань та доцільності її впровадження має складатись із таких наступних кроків та дій.

1. Постановка проблеми, що потребує вирішення за допомогою впровадження АІС, короткий аналіз пропозицій існуючого програмного забезпечення (назви, регіон поширення, призначення, масштабність).

2. Коротке обґрунтування здійсненого вибору АІС для обґрунтування подальшого впровадження (достатність функцій, відповідність розмірам організації, напряму діяльності, доступність ціни, наявність технічної бази (характеристики наявного обладнання комп'ютерного та мережевого) та ресурсного потенціалу у вигляді фахівців, консультантів, іншого програмного забезпечення (можна подати у вигляді схем, таблиць)).

3. Опис етапів застосування обраної АІС, приклади можливого розв'язання окремих задач, що супроводжуються копіями екрану при роботі обраної системи, поданих у дипломній роботі у вигляді рисунків та додатків.

4. Проведення розрахунків витрат на впровадження обраної АІС із урахуванням всіх можливих статей (таблиця із переліком статей передбачуваних витрат), зазначення обраної методики розрахунку витрат.

5. Розрахунок результативності впровадження обраної та описаної АІС на основі аналізу фактичних результатів діяльності організації (розділ 2 роботи) та співставлення із очікуваними додатковими витратами та результатами (зокрема, плановим зменшенням витрат). Для розрахунку ефективності впровадження АІС можна використати один із відомих та науково-

обґрунтованих методів, наприклад, метод сценаріїв, один із методів імітаційного моделювання, метод окупності тощо.

б. Інтерпретація очікуваних результатів впровадження АІС.

Обов'язкові складові викладу обґрунтування впровадження АІС: постановка проблеми, коротке обґрунтування здійсненого вибору АІС, опис етапів застосування обраної АІС, результати розрахунку результативності впровадження, короткий висновок.

3. 6. Організація консультування здобувачів вищої освіти щодо застосування прикладних комп'ютерних програм

Викладачі кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій здійснюють консультування здобувачів вищої освіти щодо застосування ними прикладних комп'ютерних програм при проведенні досліджень за темою дипломної роботи та інтерпретації їх результатів.

Постановка задачі та вибір методу її розв'язання здійснюється здобувачем вищої освіти або самостійно, або під керівництвом викладача-консультанта чи офіційного керівника дипломної роботи на основі:

- основних вихідних даних, що характеризують стан та розвиток об'єкту дослідження,

- знань, умінь та навичок, отриманих при вивченні дисципліни «Інформаційні системи і технології в управлінні організацією».

Програмне забезпечення здобувачем вищої освіти обирається:

- на власний розсуд;

- за рекомендацією викладача-консультанта чи офіційного керівника дипломної роботи;

- на основі відповідних методичних вказівок щодо використання прикладного програмного забезпечення при написанні дипломної роботи, з якими можна ознайомитись на кафедрі економічної кібернетики та інформаційних технологій.

Факт узгодження постановки задачі та/або виду автоматизованої інформаційної системи, рекомендованої до впровадження, підтверджується викладачем-консультантом в бланку «Завдання на дипломну роботу здобувачу вищої освіти» (додаток В).

Для погодження напрацювань із застосування прикладних комп'ютерних програм здобувачу вищої освіти необхідно подати викладачу-консультанту з кафедри економічної кібернетики та інформаційних технологій частину дипломної роботи, де викладено результати розв'язання певних статистичних, аналітичних, прогнозно-розрахункових задач та/або обґрунтування використання автоматизованої інформаційної системи.

Факт погодження напрацювань здобувача вищої освіти підтверджується підписом викладача-консультанта із застосування прикладних комп'ютерних програм на другій титульній сторінці дипломної роботи (додаток Ж).

РОЗДІЛ 4

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Оформлення дипломної роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Дипломна робота має бути написана державною мовою.

Текст дипломної роботи набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: зліва – не менше 25 мм, справа - не менше 10 мм, зверху і знизу – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Помилки, описки і графічні неточності, виявлені у процесі виконання дипломної роботи, допускається виправляти підчищенням, або з використанням коректора і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (графіки) машинописним чи рукописним способом (чорними чорнилом, пастою, тушшю). Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Пошкодження аркушів, помарки і сліди неповністю видаленого попереднього тексту в роботі не допускаються.

Список використаної літератури має містити не менш 80 літературних джерел, 70 % з них опублікованих за останні 10 років.

Матеріал дипломної роботи слід подати у такій послідовності:

- титульні сторінки;
- бланк завдання;
- зміст;
- перелік умовних позначень (у разі потреби);
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Якщо у дипломній роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік налається перед вступом і вноситься до змісту як «*Перелік умовних позначень*». Перелік умовних скорочень надається у вигляді окремого списку, який розміщують перед змістом, після завдання. Перелік слід друкувати у дві колонки, у лівій за абеткою наводять скорочення, у правій - детальне розшифрування.

Завершену і оформлену належним чином дипломну роботу обов'язково підписує автор на останній сторінці списку використаних джерел.

Мова дипломної роботи – державна, стиль – науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність – логічна. Пряме переписування у роботі матеріалів із літературних джерел є неприпустимим без посилання на них.

Титульні сторінки дипломної роботи оформляються за єдиним зразком (див. додаток Ж). За титульними сторінками розміщують «Завдання на дипломну роботу» (див. додаток В). Третя сторінка тексту – «ЗМІСТ». Далі йде «ВСТУП», цією сторінкою відкривається нумерація роботи.

Роздруковані на ЕОМ програмні документи повинні відповідати формату А4 (мають бути розрізаними), їх розміщують в додатках.

Текст основної частини дипломної роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин дипломної роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами по центру без абзацного відступу з вирівнюванням по ширині. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Відстань між заголовком розділу та підрозділу – 1 рядок, між заголовком та текстом – 1 рядок.

Кожну структурну частину дипломної роботи (розділ) треба починати з нової сторінки. Між останнім реченням попереднього підрозділу та заголовком наступного підрозділу робиться відступ 2 рядки. До загального обсягу роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають сторінку. Всі сторінки зазначених елементів дипломної роботи підлягають суцільній нумерації.

Зміст має відповідати плану роботи. На сторінці зі змістом навпроти кожної складової дипломної роботи проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць подають *арабськими цифрами* без знака №.

Нумерація сторінок дипломної роботи має бути наскрізною (включаючи ілюстрації) і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки.

Першою сторінкою є перший титульний аркуш, який входить до загальної нумерації сторінок. На титульних аркушах, аркушах завдання та аркуші змісту номер сторінки не ставиться. Нумерація сторінок проставляється, починаючи зі «Вступу».

Номер проставляють у правому верхньому куті аркуша без крапки в кінці, шрифт Times New Roman 12-го розміру.

Текст *основної частини* дипломної роботи поділяють на розділи та підрозділи. Кожний розділ підрозділ починають з нової сторінки.

Складові дипломної роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з

нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами.

Підрозділ нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

Наприклад:

РОЗДІЛ 2

ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В ОБЛАСТІ

2.1. Зміна структури влади в області

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу ставиться крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

У складовій частині дипломної роботи «ВИСНОВКИ» викладаються здобуті найбільш важливі наукові та практичні результати, які сприяли розв'язанню завдань дослідження. Нумерація наукових та практичних результатів є наскрізною.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в дипломній роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Як зазначалось вище, ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до суцільної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або рисунок, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування у тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.», і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад:

Рис. 2.1. Основні задачі процесу реалізації стратегії управління кадровим

потенціалом Полтавської районної державної адміністрації, 2016 р.

Номер ілюстрації, її назву та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці. Приклад перенесеної таблиці подано на стор. 87 даних методичних рекомендацій.

Формули в дипломній роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, в яких наводять довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку (шрифт Times New Roman 12-го розміру, інтервал 1,0 («одинарный»)).

Наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо є одна примітка, то її складові частини не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Ілюстрації. Ілюструють дипломну роботу, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, що допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту, запобігти невинуватим пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці, ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках,

Назви ілюстрацій розміщують після їх номерів. За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підписаний підпис).

Підпис під ілюстрацією зазвичай має чотири основних елементи:

– найменування графічного сюжету, що позначається скороченим

словом «Рис.»;

- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислішою характеристикою зображеного;
- експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, що виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом. Треба зазначити, що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його.

Наприклад:

Рис. 1.2. Склад підсистем системи управління персоналом Полтавської районної державної адміністрації

або

Рис. 1.2. Схема організаційної структури Полтавської районної державної адміністрації:

- 1 – основні підрозділи;
- 2 – допоміжні підрозділи;
- 3 – обслуговуючі підрозділи.

Відстань між назвою рисунку і текстом 1 рядок.

Основними видами ілюстративного матеріалу в дипломних роботах є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма, графік.

Не варто оформляти посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1» або «... як це показано на рис. 3.1».

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Ілюстрації мають бути чорно-білими, з використанням штрихування.

Таблиці. Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць.

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті

Кожна таблиця повинна мати номер і назву. Назву таблиці друкують жирним шрифтом малими літерами (крім першої великої) і розміщують над таблицею симетрично до тексту. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

За логікою побудови таблиці її логічний суб'єкт, або підмет (позначення

тих предметів, які в ній характеризуються), розміщують у боковій частині, шапці, чи в них обох, а не в центрі таблиці, присудок, таблиці (тобто дані, якими характеризується підмет) – у центральній частині, а не в шапці чи боковій частині. Кожен заголовок над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковій частині – всіх даних цього рядка.

Заголовок кожної графи в шапці таблиці мусить бути по можливості коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Вимоги до оформлення таблиць:

Бокова частина таблиці, як і шапка, потребує лаконічності. Повторювані слова тут також виносять в об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків слова розміщують у заголовку над ними.

Таблиця Х.Х

Назва таблиці

Шапка					Заголовки граф Підзаголовки граф
Рядки					

Бокова частина (заголовки рядків)   Графи (колонки)

У центральній частині таблиці повторювані елементи, які стосуються до всієї таблиці, виносять у тематичний заголовок або в заголовок графи; однорідні числові дані розміщують так, щоб їх класи збігалися; неоднорідні – посередині графи; лапки використовують тільки замість однакових слів, які стоять одне під одним.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Текст таблиці друкують 12 шрифтом з одинарним інтервалом, у виняткових випадках – 10 шрифтом. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку дипломної роботи або з поворотом за стрілкою годинника. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку.

При перенесенні таблиці на наступну сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її шапку, в другому – бокову частину.

Приклад оформлення таблиці:

Таблиця 2.5

**Показники надходження коштів загального фонду територіального центру
соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Полтавського
району, в 2012-2016 рр., тис. грн**

Показники	Роки					2016 р у % до 2012р
	2012	2013	2014	2015	2016	
Видатки – всього	3182,5	3123,5	3292,5	3438,5	3556,1	111,7
Поточні видатки	2907,5	3100,5	3307,5	3438,5	3556,1	122,3
Видатки на товари і послуги	2907,5	3100,5	3307,5	3438,5	3556,1	122,3
Оплата праці працівників бюджетних установ	1884,5	1981,5	1884,5	2235,0	2499,4	132,6
Нарахування на заробітну плату	655,4	689,4	720,4	784,2	881,3	134,5
Придбання предметів постачання і матеріалів, оплата послуг та інших видатків	211,7	261,7	313,7	367,3	127,8	60,0
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	18,5	16,5	17,5	х	х	х
М'який інвентар та обмундирування	275,0	215,0	175,0	74,6	86,1	31,3
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	х	х	х	34,7	29,1	87,8

Приклад оформлення перенесеної таблиці:

Таблиця 2.8

**Оцінка складових елементів соціального пакету
у ДП «СП «Здобуток», 2016 р.**

Вид компенсації	Соціальне забезпечення	Економічне обґрунтування	Кількість балів
1	2	3	4
Компенсація на харчування, надання комплексного обіду	Підвищення задоволеності працею за рахунок збільшення комфорту	Підвищення доходу працівника за рахунок зниження витрат на харчування	25
Доставка працівників до місця роботи службовим транспортном	Підвищення задоволеності працею за рахунок збільшення комфорту	Підвищення доходу працівника за рахунок зниження витрат на транспорт	10

Продовж. табл. 2.8

1	2	3	4
Доставка працівників до місця роботи службовим транспортом	Підвищення задоволеності працею за рахунок збільшення комфорту	Підвищення доходу працівника за рахунок зниження витрат на транспорт	10
Надання матеріальної допомоги (безпроцентні позики)	Підвищення лояльності працівника до організації за рахунок відчуття турботи про нього	Підвищення доходу працівника	12

Коли текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінювати лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те саме», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не можна. Якщо цифрові або інші дані в якомусь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк. Якщо показник не розраховується – ставиться «х».

Формули. При використанні формул у дипломній роботі необхідно дотримуватися певних правил їх оформлення. Формули виконуються в редакторі формул Microsoft Equation 3.0.

Найбільші, а також довгі та громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули повинні бути відокремлені від тексту. Вище і нижче кожної формули залишають інтервал, що становить один рядок. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його переносять після знака рівності (=) або після знаків (+), (-), (х або ·).

Приклад оформлення формул:

$$P_n = C_n \times I_n, \quad (1.2)$$

де P_n – річна продуктивність праці;

C_n – погодинна продуктивність праці;

I_n – інтенсивність праці.

Наведена формула була надрукована в першому розділі і мала другий порядковий номер.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Якщо номер не вміщується у рядку з формулою, формулу переносять на наступний рядок. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації: а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово; б) цього потребує побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна під одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні дипломної роботи здобувач вищої освіти повинен посилатися на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в дипломній роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена дипломна робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи, перевірити достовірність відомостей про цитування документа, забезпечують необхідну інформацію про нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал, не включений до останнього видання.

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання в дипломній роботі.

Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад, [32. с. 85]).

Посилання в тексті дипломної роботи на групу джерел слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...».

В кінці назв запозичених таблиць та рисунків слід вказати номер використаного джерела.

Наприклад:

Рис. 1.3. Системна модель стратегії управління потенціалом [26, с. 125]

Коли в тексті дипломної роботи необхідно зробити посилання на складову частину чи конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у квадратних дужках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Наприклад:

Цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення каналів зв'язку між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати найбільші канали передавання інформації [6, с. 29]».

Відповідний опис у переліку посилань:

6.°Дейнеко Л. В. Економічні проблеми розвитку харчової промисловості України та її регіонів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : спец. 08.10.01 «Розміщ. прод. сил і регіон. екон.» / Л. В. Дейнеко. – К., 2000. – 29 с.

Посилання на ілюстрації дипломної роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: «рис. 1.2».

Посилання на формули дипломної роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці дипломної роботи необхідно посилатися в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на

початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів ОКРїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення автора дипломної роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

є) коли автор дипломної роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора дипломної роботи, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (курсив наш. – М.°Х.), (підкреслено мною. – М.°Х.), (розбивка моя. – М.°Х.).

Оформлення списку використаних джерел.

Наприкінці дипломної роботи наводиться *список використаних джерел*. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Він прийнятий для уніфікації складання бібліографічного опису на міжнародному рівні, забезпечення можливості обміну результатами каталогізації.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні дипломної роботи), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Зразок оформлення літератури в списку використаних джерел:

Оформлення списку використаних джерел згідно вимог бюлетеня ВАК України за 2009 р.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. – Львів: Свічадо, 2006. – 307 с. – (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV-V ст.; № 14). 2. Коренівський Д.Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в

	<p>неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д.Г. – К.: Ін-т математики, 2006. – 111 с. – (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України; т. 59).</p> <p>3. Матюх Н.Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. – К.: Асамблея діл. кіл: Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. – 311 с. – (Ювеліри України; т.1).</p> <p>4. Шкляр В. Елементал: [роман] / Василь Шкляр. – Львів: Кальварія, 2005. – 196, [1] с. - (Першотвір).</p>
Два автори	<p>1. Матяш І.Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. – К.: Києво-Могилян. акад., 2005. – 397, [1] с. – (Бібліотека наукового щорічника «Україна дипломатична»; вип. 1).</p> <p>2. Ромовська З.В. Сімейне законодавство України / З.В. Ромовська, Ю.В. Черняк. – К.: Прецедент, 2006. – 93 с. – (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання дипломних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю; вип. 11).</p> <p>3. Суберляк О.В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] /О.В. Суберляк, П.І. Баштанник. – Львів: Растр-7, 2007. – 375 с.</p>
Три автори	<p>1. Акофф Р.Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р.Л., Магидсон Д., Эддисон Г.Д.; пер. с англ. Ф.П. Тарасенко. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2007. – XLIII, 265 с.</p>
Чотири автори	<p>1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В.В., Кисляченко М.Ф., Лобастов І.В., Нечипорук А.А.]. – К.: НДІ «Укргропромпродуктивність», 2006. – 106 с. – (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).</p> <p>2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу: [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] /О.В. Гвоздев, Ф.Ю. Ялпачик, Ю.П. Рогач, М.М. Сердюк. – К.: Вища освіта, 2006. – 478, [1] с. – (ПТО: Професійно-технічна освіта).</p>
П'ять і більше авторів	<p>1. Психология менеджмента / [Власов П.К., Липницький А.В., Луцихина И.М. и др.]; под ред. Г.С. Никифорова. – [3-е изд.]. – Х.: Гуманитар. центр, 2007. – 510 с.</p> <p>2. Формування здорового способу життя молоді: навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т.В. Бондар, О.Г. Карпенко, Д.М. Дикова-Фаворська та ін.]. – К.: Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 115 с. – (Серія «Формування здорового способу життя молоді»: у 14 кн., кн. 13).</p>
Без автора	<p>1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. – К.: Грані-Т, 2007. – 119 с. – (Грані світу).</p> <p>2. Воскресіння мертвих: українська барокова драма: антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В.О. Шевчук]. – К.: Грамота, 2007. – 638, [1] с.</p> <p>3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ – початку ХХ століття: [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. – К.: Грані-Т, 2007. – 190, [1] с.</p> <p>4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології: [зб. наук. праць / наук, ред. Каліущенко В. та ін.]. – Чернівці: Рута, 2007. – 310 с.</p>
Багатотомний документ	<p>1. Історія Національної академії наук України, 1941-1945 / [упоряд. Л.М. Яременко та ін.]. – К.: Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, 2007 – .</p>

	<p>– (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2: Додатки – 2007. – 573, [1] с.</p> <p>2. Межгосударственные стандарты: каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И.В., Рубцова Е.Ю.; ред. Иванов В.Л.]. – Львов: НТЦ «Леонорм-Стандарт», 2005 – (Серия «Нормативная база предприятия»). Т. 1. – 2005. – 277 с.</p> <p>3. Дарова А.Т. Неисповедимы пути Господни...: (Дочь врага народа): трилогия / А. Дарова. – Одесса: Астропринт, 2006 – (Сочинения: в 8 кн. / А. Дарова; кн. 4).</p> <p>4. Кучерявенко Н.П. Курс налогового права: Особенная часть: в 6 т. / Н.П. Кучерявенко. – Х.: Право, 2002 – Т. 4: Косвенные налоги. – 2007. – 534 с.</p> <p>5. Реабілітовані історією. Житомирська область: [у 7 т.]. – Житомир: Полісся, 2006 – . – (Науково-документальна серія книг «Реабілітовані історією»: у 27 т. / голов. редкол.: Тронько П.Т. (голова) [та ін.]. Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І.М. (голова) та ін.]. – 2006. – 721, [2] с.</p> <p>6. Бондаренко В.Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч. 1 / В.Г. Бондаренко, І.Ю. Канівська, С.М. Парамонова. – К.: НТУУ «КПІ», 2006. – 125 с.</p>
Матеріали конференцій, з'їздів	<p>1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу: матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників [«Молодь України і аграрна реформа»], (Харків, 11-13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Х.: Харк. держ. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва, 2000. – 167 с.</p> <p>2. Кібернетика в сучасних економічних процесах: зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. – К.: ІСОА, 2002. – 147 с.</p> <p>3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. – К.: Асоц. укр. банків, 2000. – 117 с. – (Спецвип.: 10 років АУБ).</p> <p>4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій: праці конф., 6-9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В.Т. Трощенко. – К.: НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. – С. 559-956, XIII, [2] с. – (Ресурс 2000).</p> <p>5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій: зб. наук. праць / наук. ред. В.І. Моссаковський. – Дніпропетровськ: Навч. кн., 1999. – 215 с.</p> <p>6. Ризикологія в економіці та підприємстві: зб. наук, праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. – К.: КНЕУ: Акад. ДПС України, 2001. – 452 с.</p>
Препринти	<p>1. Шиляев Б.А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA. с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б.А., Воеводин В.Н. – Х.: ННЦ ХФТИ, 2006. – 19 с. – (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ 2006-4).</p> <p>2. Панасюк М.І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М.І., Скорбун А.Д., Сплошной Б.М. – Чорнобиль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. – 7, [1] с. – (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).</p>
Депоновані наукові праці	<p>1. Социологическое исследование малых групп населения / В.И. Иван [и др.]; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. – М., 2002. – 110 с. – Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.</p>

	2. Разумовский В.А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В.А. Разумовский, Д.А. Андреев. – М., 2002. – 210 с. – Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.
Словники	1. Географія: словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. – Х.: Халімон, 2006. – 175, [1] с. 2. Тимошенко З.І. Болонський процес в дії: словник-довідник основ, термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З.І. Тимошенко, О.І. Тимошенко. – К.: Європ. ун-т, 2007. – 57 с. 3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. – К.: Карпенко, 2007. – 219 с. 4. Європейський Союз: словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К.: К.І.С., 2006. – 138 с.
Атласи	1. Україна: екол.-геогр. атлас: присвяч. всесвіт, дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С.С. Куруленко та ін.]; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України. – К.: Варта, 2006. – 217, [1] с. 2. Анатомія пам'яті: атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті: посіб. для студ. та лікарів / О.Л. Дроздов, Л.А. Дзяк, В.О. Козлов, В.Д. Маковецький. – 2-ге вид., розшир. та доповн. – Дніпропетровськ: Пороги, 2005. – 218 с. 3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда; [пер. з ісп. В.Й. Шовкун]. – Х.: Ранок, 2005. – 96 с.
Законодавчі та нормативні акти	1. Кримінально-процесуальний кодекс України: за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань). 2. Медична статистика: зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В.М. Заболотько. – К.: МНІАЦ мед. статистики: Медінформ, 2006. – 459 с. – (Нормативні директивні правові документи). 3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій: СОУ-НН 39.501:2007. – Офіц. вид. – К.: ГРІФРЕ: М-во палива та енергетики України, 2007. – VI, 74 с. – (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).
Стандарти	1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. – [Чинний від 2006-01-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2006. – IV, 231 с. – (Національний стандарт України). 2. Якість води. Словник термінів: ДСТУ ISO 6107-1:2004 – ДСТУ ISO 6107-9:2004. – [Чинний від 2005-04-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2006. – 181 с. – (Національні стандарти України). 3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT): ДСТУ EN 61010-2-020:2005. – [Чинний від 2007-01-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2007. – IV, 18 с. – (Національний стандарт України).
Каталоги	1. Межгосударственные стандарты: каталог: в 6 т. / [сост. Ковалева И.В., Павлюкова В.А.; ред. Иванов В.Л.]. – Львов: НТЦ «Леонорм-стандарт», 2006 – . – (Серия «Нормативная база предприятия»). Т. 5. – 2007. – 264 с. Т. 6. – 2007. – 277 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. – Львів: Новий час, 2003. – 160 с. 3. Університетська книга: осінь, 2003: [каталог]. – [Суми: Унів. кн., 2003]. –

	11 с. 4. Горницькая И.П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницькая И.П., Ткачук Л.П. – Донецк: Лебедь, 2005. – 228 с.
Бібліографічні показники	1. Куц О.С. Бібліографічний показник та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. – Львів: Укр. технології, 2007. – 74 с. 2. Систематизований показник матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997-2005 роки / [уклад. Кириць Б.О., Потлань О.С]. – Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 11 с. – (Серія: Бібліографічні довідники; вип. 2).
Дисертації	1. Петров П.П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. ... доктора фіз.-мат. наук: 01.03.02 / Петров Петро Петрович. – К., 2005. – 276 с
Автореферат дисертації	1. Новосад І.Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук: спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І.Я. Новосад. – Тернопіль, 2007. – 20, [1] с. 2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук: спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. – К., 2007. – 20 с.
Авторські свідоцтва	1. А. с. 1007970 ССРСР, МКИ ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В.С. Ваулин, В.Г. Кемайкин (СССР). – № 3360585/25-08 ; заявл. 23.11.81; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.
Патенти	1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК ⁷ Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж, науч.-исслед. ин-т связи. – № 2000131736/09; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).
Частина книги, періодичного продовжуваного видання	1. Козіна Ж.Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж.Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 6. – С. 15-18, 35-38. 2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. – 2006. – № 6. – С. 14-17. 3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов – основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю.Р. Валькман, В.С. Быков, А.Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. – 2007. – № 1. – С. 39-61. 4. Ма Шуїн. Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – № 5. – С. 12-14. 5. Регіональні особливості смертності населення України / Л.А. Чепелевська, Р.О. Моїсеєнко, Г.І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2007. – № 1. – С. 25-29. 6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова; пер. з англ. Н.М. Середи // Банки та банківські системи. – 2007. – Т. 2, № 2. – С. 13-20. 7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка: (нариси з новітнього укр. письменства): статті / Микола Зеров. – Дрогобич, 2007. – С. 245-291.

	<p>8. Третьяк В.В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В.В. Третьяк, С.А. Стадник, Н.В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности: междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г.: тезисы докл. - Х., 2007. – С. 33.</p> <p>9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д.М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України: (кінець ХІХ–початок ХХ ст.) / Д.М. Чорний. – Х., 2007. – Розд. 3. – С. 137-202.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Богомольний Б.Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. мед. вузів III-IV рівнів акредитації / Б.Р. Богомольний, В.В. Кононенко, П.М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – Одеса: Одес. мед. ун-т, 2003. – (Бібліотека студента-медика) – 1 електрон, опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Систем. вимоги: Pentium; 32 Mb RAM; Windows 95, 98, 2000, XP; MS Word 97-2000. – Назва з контейнера.</p> <p>2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс]: за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України; ред. О.Г. Осауленко. – К.: CD-вид-во «Інфодиск», 2004. – 1 електрон, опт. диск (CD-ROM): кольор.; 12 см. – (Всеукр. перепис населення, 2001). – Систем. вимоги: Pentium-266; 32 Mb RAM; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. – Назва з титул. екрану.</p> <p>3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті: (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003») [Електронний ресурс] / Л.Й. Костенко, А.О. Чекмарьов, А.Г. Бровкін, І.А. Павлуша // Бібліотечний вісник. – 2003. – № 4. – С. 43. – Режим доступу до журн.: http://www.nbuv.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.</p>

Примітки:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

2. Опис складається з елементів, які поділяються на обов'язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов'язкові чи обов'язкові та факультативні елементи. Обов'язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа. їх наводять у будь-якому описі.

Проміжки між знаками та елементами опису є обов'язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.

Зразок оформлення списку використаних джерел подано в додатку М.

Додатки.

Додатки оформлюють як продовження дипломної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті дипломної роботи, за виключенням звітності з організації, яка є останнім додатком. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

Додатки починаються з нової сторінки, після списку використаних

джерел.

По середині по центру сторінки великими прописними літерами друкують слово ДОДАТКИ. Нумерація цієї сторінки відображається в змісті роботи.

З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток » (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Б». Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, Додаток А. Один додаток позначається як додаток А.

Перед копіями звітності з організації розміщується аркуш на якому зазначається позначення додатку та його назва. На копіях звітності з організації позначення додатку не наводиться.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

РОЗДІЛ 5

ЗАХИСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

6.1. Підготовка дипломної роботи до захисту та його організація

Атестація здобувача вищої освіти передбачає захист дипломної роботи, яка є підсумком навчання за спеціальністю.

До захисту дипломної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які успішно та повною мірою виконали навчальний план.

Дипломна робота подається керівникові для перевірки у строки, визначені у завданні па виконання дипломної роботи.

Керівник надає відгук про дипломну роботу, в якому визначається: актуальність дослідження; ефективність використаної методології; рівень застосування здобутих у процесі навчання теоретичних знань та підготовки до виконання наукових досліджень; вміння самостійно вирішувати наукові та практичні задачі; вміння логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки; перспективність запропонованих рекомендацій та висновків; недоліки роботи (за наявності).

Дипломна робота обов'язково повинна мати відгук (рецензію) зовнішнього рецензента (див. додаток 3). Рецензентами можуть бути: фахівці-практики, науковці, викладачі ВНЗ тощо.

Під час рецензування дипломної роботи рекомендується визначати:

новизну постановки і розроблення задачі;

використання наукових методів дослідження;

обґрунтованість висновків і пропозицій;

участь здобувача вищої освіти у проведених дослідженнях, теоретичній та аналітичній обробці отриманих результатів, формулюванні наукового положення/ідеї/методики;

вміння здобувача вищої освіти чітко, грамотно й аргументовано викладати матеріал, правильно оформлювати його;

недоліки щодо змістової частини роботи, оформлення.

Рецензія надається письмово і повинна містити загальний висновок щодо рекомендацій до захисту (рекомендовано або не рекомендовано) у Екзаменаційній комісії.

Попередній захист дипломної роботи здобувач вищої освіти проходить на випусковій кафедрі. Здобувачі вищої освіти, дипломні роботи яких на попередньому захисті були оцінені позитивно, допускаються до захисту на засіданні Екзаменаційної комісії.

Подана до захисту дипломна робота повинна мати на другій титульній сторінці підпис наукового керівника.

Захист дипломної роботи відбувається прилюдно на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії, склад якої затверджується в установленому порядку.

Здобувач вищої освіти готує для виступу доповідь та ілюстративний матеріал до неї.

Під час підготовки до захисту здобувач вищої освіти має погодити зі

своїм науковим керівником складену ним стисло доповідь щодо дипломної роботи і підготовлені наочні матеріали (5-7 сторінок із найважливішими ілюстративними матеріалами згідно результатів дослідження за темою, оформленими у вигляді роздаткового матеріалу (формату А4)), а також презентацію на ЕОМ в форматі Microsoft Office Power Point. Зразок оформлення титульних аркушів ілюстративного матеріалу наведено у додатку Л.

Обсяг тексту доповіді має відповідати 5-7 хвилинам виступу. Доповідь повинна відобразити: обґрунтування актуальності теми, мету і завдання роботи, основні результати аналізу матеріалів діючої організації і творчі розробки автора, акцентувати елементи наукової новизни. Особливе місце має бути відведено обґрунтованим пропозиціям і рекомендаціям та оцінці їх ефективності.

Перед захистом здобувачу вищої освіти слід ретельно прочитати рецензію, особливу увагу звернути на висловлені рецензентом зауваження і по можливості дати аргументовану відповідь у доповіді.

Наочні матеріали мають послідовно ілюструвати доповідь здобувача вищої освіти і забезпечувати повноту висвітлення всіх положень, які підлягають захисту.

Під час прилюдного захисту здобувач вищої освіти стисло доповідає Екзаменаційній комісії сутність проведеного дослідження, дає оцінку отриманим результатам, ілюструючи доповідь посиланням на наочні матеріали.

Після доповіді здобувач вищої освіти голова Екзаменаційної комісії зачитує рецензію на дипломну роботу, і здобувач вищої освіти має можливість відповісти на всі зауваження рецензента.

Під час захисту дипломної роботи члени Екзаменаційної комісії, присутні на захисті викладачі, спеціалісти можуть задавати здобувачу вищої освіти запитання щодо змісту роботи. Відповіді здобувача вищої освіти мають бути конкретними, аргументованими і короткими.

Після відповіді здобувача вищої освіти на запитання оголошується висновок наукового керівника виконаної дипломної роботи, а за його присутності, йому надається слово для короткого виступу.

Процедура захисту протоколюється секретарем Екзаменаційної комісії.

За результатами захисту дипломної роботи Екзаменаційна комісія на закритому засіданні приймає рішення щодо оцінки захисту і роботи (враховуючи висновок керівника, рецензію, зміст доповіді, відповіді на запитання). Рішення приймається відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів екзаменаційної комісії, які брали участь в її засіданні. При однаковій кількості голосів голова екзаменаційної комісії має вирішальний голос. Оцінки виставляє кожен член екзаменаційної комісії, а голова підсумовує результати кожного здобувача вищої освіти і виставляє оцінку.

Оцінки захисту дипломних робіт оголошуються в день захисту.

За результатами успішного захисту дипломної роботи та складання атестаційного екзамену Екзаменаційна комісія приймає рішення щодо присвоєння кваліфікації «Спеціаліст з публічного управління та

адміністрування» і про видачу випускнику диплома державного зразка.

5.2. Загальні критерії оцінювання дипломної роботи

Оцінювання рівня якості підготовки здобувача вищої освіти під час захисту дипломної роботи члени Екзаменаційної комісії здійснюють на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання.

Об'єктом оцінювання якості підготовки здобувача вищої освіти є сукупність знань умінь і навичок, набутих компетенцій, відтворених у процесі виконання і захисту дипломної роботи.

Оцінювання рівня якості підготовки здобувача вищої освіти здійснюється членами Екзаменаційної комісії на основі принципів: об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності, диференційованого та компетентнісного підходу з урахуванням набутої системи типових інтегральної, загальних та і спеціальних (фахових) компетенцій.

Автор дипломної роботи має продемонструвати вміння: логічно та аргументовано викладати матеріал: коректно використовувати статистичні, математичні та інші методи; проводити власні дослідження; володіння навичками узагальнення; формулювання висновків; працювати з інформаційними джерелами; ініціювати та обґрунтовувати інноваційні підходи та напрями вирішення задачі, що досліджується.

Критерії оцінювання дипломної роботи:

чіткість, повнота та послідовність розкриття кожною питанням плану і теми роботи в цілому;

науковість стилю викладання;

відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;

правильне оформлення роботи відповідно до стандартів.

Рівень якості підготовки спеціаліста під час захисту дипломної роботи визначається за системами оцінювання: Європейською кредитно-трансферною системою (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «FX»; «F»); національною (за шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»); системою ВНЗ (за 100-баловою шкалою); комплексною (поєднання ЄКТС, національної системи та/або системи оцінювання ВНЗ).

Дипломна робота, в якій розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено дослідження, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування допускається до захисту, але не може бути оцінена вище ніж «задовільно».

Дипломна робота, в якій зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, звітні дані організації, на базі якого досліджувалася гема, проведено комплексні дослідження, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими, може бути оцінена на «добре».

Дипломна робота, в якій зроблено власне оцінювання різних літературних джерел, використано сучасні методи дослідження, побудовано формалізовану модель проблеми, проведено комплексні наукові дослідження, розрахунки і на

їх основі - аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції, а результати наукового дослідження опубліковано у наукових виданнях та/або матеріалах наукових конференцій, може бути оцінена на «відмінно».

За результатами публічного захисту дипломної роботи на закритому засіданні Екзаменаційної комісії більшістю голосів приймає рішення щодо оцінки захисту і роботи (враховуючи відгук керівника, зовнішнього рецензента, зміст доповіді, відповіді на запитання).

Додатки

Додаток А

Зразок заяви про затвердження теми дипломної роботи

До наказу
_____

Ректору Полтавської державної аграрної академії професору Аранчій В. І.
здобувача вищої освіти денної форми навчання ОКР «Спеціаліст» спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Василенко Миколи Петровича

З А Я В А

Прошу Вас включити в проект наказу по академії про затвердження тем дипломних робіт тему моєї дипломної роботи в такій редакції «Формування організаційної культури органу державної служби» (на матеріалах Полтавської районної державної адміністрації).

14 жовтня 2016 року

Погоджено: науковий керівник, к. е. н., доцент

Мирна О. В.

Тема дипломної роботи здобувача вищої освіти Василенка Миколи Петровича затверджена на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування

18 жовтня 2016 року (протокол № 5)

Завідувач кафедри, д. держ. упр., професор

Лозинська Т. М.

Додаток Б

Зразок замовлення на виконання теми дипломної роботи

Декану факультету економіки та
менеджменту Полтавської державної
аграрної академії

З А М О В Л Е Н Н Я

Керівництво Полтавської районної державної адміністрації просить закріпити за здобувачем вищої освіти ОКР «Спеціаліст» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» Василенком Миколою Петровичем наступну тему дипломної роботи: «Формування організаційної культури органу державної служби».

Полтавська районна державна адміністрація забезпечить здобувача вищої освіти необхідною інформацією щодо діяльності організації в межах теми дослідження.

Голова Полтавської
районної державної
адміністрації

Карімов І. Р.

17 жовтня 2016 року

Зразок завдання на дипломну роботу

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст»
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

д. держ. упр., професор Лозинська Т. М.
18 жовтня 2016 року

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Василенку Миколі Петровичу

1. Тема дипломної роботи: «Формування організаційної культури органу державної служби» (на матеріалах Полтавської районної державної адміністрації), керівник роботи к. е. н., доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Мирна О. В. затверджені наказом вищого навчального закладу від 24 жовтня 2016 року № XXX-ст

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи 29.11.17 р.

2. Вихідні дані до роботи:

звітність організації за 2012-2016 рр.;

дані соціологічного опитування мешканців Полтавського району

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1. Теоретичні основи формування організаційної культури органу державної служби

Розділ 2. Аналіз існуючого рівня організаційної культури органу державної служби

Розділ 3. Регулювання та розвиток організаційної культури органу державної служби

5. Перелік графічного матеріалу: схеми, рисунки, графіки, діаграми за темою та об'єктом дослідження.

Продовження додатку В

6. Консультанти розділів дипломної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Застосування прикладних комп'ютерних програм	Протас Н.М., к. с.-г. н., доцент кафедри економічної кібернетики та інформаційних систем	 07.11.17	 16.11.17

8. Дата видачі завдання 18 жовтня 2016 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів дипломної роботи	Примітка
1	Вибір і затвердження теми роботи	04.10.16 – 18.10.16	виконано*
2	Складання і затвердження розгорнутого плану та завдання на дипломну роботу	19.10.16 – 28.10.16	виконано*
3	Опрацювання літературних джерел	29.10.16 – 20.12.16	виконано*
4	Збір, вивчення і обробка інформації, необхідної для виконання роботи	21.12.16 – 21.02.17	виконано*
5	Виконання теоретично-методологічного розділу роботи	22.02.17 – 17.05.17	виконано*
6	Виконання дослідницько-аналітичного розділу роботи	18.05.17 – 03.08.17	виконано*
7	Виконання проектно-рекомендаційного розділу роботи	04.08.17 – 06.11.17	виконано*
8	Застосування прикладних комп'ютерних програм	07.11.17 – 16.11.17	виконано*
9	Оформлення тексту роботи	17.11.17 – 27.11.17	виконано*
10	Попередній захист на кафедрі	27.11.17 – 03.12.17	виконано*
11	Нормо-контроль	27.11.17 – 03.12.17	виконано*
12	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень і пропозицій	04.12.18 – 10.12.18	виконано*
13	Захист дипломної роботи	11.12.18 – 16.12.18	виконано**

Здобувач вищої освіти

Василенко М. П.

Керівник роботи

Мирна О. В.

* – заповнюється керівником роботи

** – заповнюється членом ЕК на засіданні ЕК

Зразок відгуку організації на дипломну роботу

В І Д Г У К

організації

на дипломну роботу здобувача вищої освіти факультету економіки та менеджменту
Полтавської державної аграрної академії ОКР «Спеціаліст» за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»

Василенка Миколи Петровича

на тему: «Формування організаційної культури органу державної служби» (на матеріалах Полтавської районної державної адміністрації), виконану на кафедрі публічного управління та адміністрування під керівництвом Мирної О. В., к. е. н., доцента, доцента кафедри

Дипломна робота Василенка М. П. за своїм змістом та оформленням являє закінчене дослідження на актуальну тему та містить достовірну інформацію щодо діяльності організації. Використані в роботі дані взяті з дозволу керівництва організації.

Теоретичний та дослідницько-аналітичний розділи дипломної роботи розкривають теоретичні аспекти формування організаційної культури, її основні складові та джерела формування в організації.

У проектно-рекомендаційному розділі запропоновано заходи спрямовані на розвиток правил і норм діяльності організації, розроблено пропозиції з просування іміджу організації та удосконалення соціально-психологічних умов діяльності її колективу.

Позитивним надбанням дипломної роботи є дослідження автора, що сприяли розробці конкретних рекомендацій, втілення яких в практичну діяльність Полтавської районної державної адміністрації сприятиме підвищенню соціальної престижності організації завдяки впровадженню сучасних підходів до управління персоналом.

Науковий підхід у дипломній роботі підтверджується наявністю схем, рисунків та використанням аналітичних методів дослідження.

В цілому, в розрізі розділів, означені завдання дипломної роботи виконано, поставлена мета втілена. Дипломна робота має практичну спрямованість та рекомендується до захисту на засіданні Екзаменаційної комісії.

Голова районної
державної адміністрації

Карімов І. Р.
27 листопада 2017 року

Зразок подання Голові Екзаменаційної комісії щодо захисту
дипломної роботи
(формат А5)

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

Направляється здобувач вищої освіти Василенко М. П. до захисту дипломної роботи за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» на тему: «Формування організаційної культури органу державної служби» (на матеріалах Полтавської районної державної адміністрації).

Дипломна робота і рецензія додаються.

Декан факультету

Галич О.А.

Довідка про успішність

Василенко М. П. за період навчання на факультеті економіки та менеджменту з 2016 року до 2018 року повністю виконав навчальний план за спеціальністю з таким розподілом оцінок за:
національною шкалою: відмінно – 64,6 %, добре – 18,8 %, задовільно – 16,6 %;
шкалою ЄКТС: А – 64,6 %; В – 18,8 %; С – 16,6 %; D – 0,0 %; E – 0,0 %.

Методист факультету

Чухліб Н. Д.

Висновок керівника дипломної роботи

Здобувач вищої освіти Василенко М. П. виконав дипломну роботу у відповідності до одержаного завдання та існуючих вимог. Дослідження проведено на актуальну тему, адже організаційна культура значно впливає на діяльність будь-якої організації, визначає її адаптованість до змін зовнішнього середовища, внутрішню єдність та забезпечує ефективну діяльність.

За своїм змістом та оформленням дипломна робота являє собою закінчене дослідження, що переконливо свідчить про високий рівень застосування здобутих у процесі навчання теоретичних знань та підготовки до виконання наукових досліджень. Теоретична частина дипломної роботи являє собою критичне узагальнення теоретико-методологічних наукових підходів до визначення сутності організаційної культури, її функцій, типів та факторів формування; характеристик моделей організаційної культури; тенденцій та змін організаційної культури згідно етапів розвитку організації.

В дослідницько-аналітичній частині дипломної роботи здійснено характеристику організації, проаналізовано основні складові та джерела формування організаційної культури; досліджено соціально-психологічні

Продовження додатку Е

умови діяльності колективу організації.

В проектно-рекомендаційній частині розроблено заходи спрямовані на розвиток правил і норм діяльності організації, обґрунтовано напрями з просування іміджу організації та удосконалення соціально-психологічних умови діяльності колективу.

Науковий підхід у дипломній роботі підтверджується наявністю схем, рисунків, графіків та використанням аналітичних і графічних методів дослідження.

Автор ефективно використав методики дослідження, що дозволило зробити обґрунтовані висновки. Рекомендації з формування організаційної культури організації є перспективними, їх втілення в практичну діяльність досліджуваної організації сприятиме зростанню її соціальної престижності.

Таким чином, автор показав вміння самостійно вирішувати наукові та практичні задачі; вміння логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки.

В цілому означені завдання дипломної роботи в розрізі її розділів виконані, мета роботи досягнута. Дипломна робота за своїм змістом та оформленням відповідає стандартам вищої освіти ОКР «Спеціаліст» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» і рекомендується до захисту на засіданні Екзаменаційної комісії.

Керівник дипломної роботи

Мирна О. В.

29 листопада 2017 року

Висновок кафедри про дипломну роботу

Дипломна робота розглянута. Здобувач вищої освіти Василенко М. П. допускається до захисту даної роботи на засіданні Екзаменаційної комісії.

Відповідальний за нормо-
контроль

Сердюк О. І.

30 листопада 2017 року

Завідувач кафедри публічного
управління та адміністрування

Лозинська Т. М.

30 листопада 2017 року

Зразок титульних сторінок дипломної роботи

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

Пояснювальна записка

до дипломної роботи на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»

на тему: «Формування організаційної культури органу державної служби» (на матеріалах Полтавської районної державної адміністрації)

виконав здобувач вищої освіти
за освітньо-кваліфікаційним
рівнем «Спеціаліст» групи 1
спеціальності «Публічне управління
та адміністрування»

Василенко М. П.

Керівник: Мирна О. В

Рецензент: Лахижа М. І.

Полтава – 2017 року

Продовження додатку Ж

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст»
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

д. держ. упр., професор Лозинська Т. М.

11 грудня 2017 року

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: «**Формування організаційної культури органу державної служби**»
(на матеріалах **Полтавської районної державної адміністрації**)

виконав здобувач вищої освіти денної форми навчання

Василенко Микола Петрович

Керівник дипломної роботи, к. е. н., доцент

Мирна О. В.

Полтава – 2017 року

Зразок рецензії на дипломну роботу здобувача вищої освіти

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну роботу здобувача вищої освіти факультету економіки та менеджменту
Полтавської державної аграрної академії ОКР «Спеціаліст» за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»
Василенка Миколи Петровича

на тему: «Формування організаційної культури органу державної служби» (на матеріалах Полтавської районної державної адміністрації) виконану на кафедрі публічного управління та адміністрування під керівництвом Мирної О. В. к. е. н., доцента, доцента кафедри публічного управління та адміністрування

Дипломна робота за своєю структурою сприяє всебічному розкриттю обраної актуальної теми та виконанню одержаного завдання.

Теоретичний розділ дипломної роботи включає критичну оцінку автора та узагальнення наукових підходів до визначення сутності організаційної культури як об'єкту управлінської діяльності в публічній службі, особливостей формування організаційної культури публічної служби, охарактеризовані тенденції зміни організаційної культури в публічному секторі.

Дослідницько-аналітичний розділ дипломної роботи направлено на вивчення основних складових та джерел формування організаційної культури органу державної служби, впливу організаційної культури на ефективність діяльності органу державної служби.

В проектно-рекомендаційному розділі обґрунтовано сукупність правил і норм діяльності органу державної служби, пропозиції з формування та підтримки позитивного іміджу органу державної служби, потребу активізації можливостей організаційної культури як засобу ефективного управління персоналом та формування його лояльності.

Автором застосовано достатню кількість наукових методів досліджень. Позитивним моментом проведеного автором у дипломній роботі

Продовження додатку З

дослідження є обґрунтовані пропозиції, які сприятимуть підвищенню соціальної престижності організації, насамперед, завдяки впровадженню сучасних підходів до управління персоналом.

Наукова цінність дипломної роботи полягає в продовженні автором досліджень сучасних особливостей розвитку організаційної культури в публічному секторі в умовах діяльності окремої державної організації.

Загалом дипломна робота Василенка М.П. за своїм змістовним наповненням, технічним оформленням і структурно-логічною побудовою відповідає існуючим вимогам та отриманому завданню. Автор опрацював як значний обсяг наукових праць, так і нормативну базу з обраної теми, показав вміння чітко, грамотно й аргументовано викладати матеріал, правильно оформлювати його.

Недоліком дипломної роботи можна вважати недостатнє висвітлення значення і рівня культури вищих посадових осіб, як чинника змісту організаційної культури державної служби.

Дипломна робота втілює спроби самостійних досліджень і рекомендується до захисту на засіданні Екзаменаційної комісії.

Рецензент: Лахижа Микола Іванович, перший заступник директора Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги в Полтавській області, д. держ. упр., професор

28 листопада 2017 року

Зразок характеристики здобувача вищої освіти

ХАРАКТЕРИСТИКА
Василенка Миколи Петровича

1993 року народження, українця, здобувача вищої освіти ОКР «Спеціаліст» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» Полтавської державної аграрної академії

Василенко Микола Петрович здобуває освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст» спеціальності 281 «Публічного управління та адміністрування» факультету економіки та менеджменту з 2016 року й дотепер. Зарекомендував себе як старанний / недостатньо наполегливий, дисциплінований / недостатньо дисциплінований, відповідальний / безвідповідальний здобувач вищої освіти. Має навчальні досягнення високого / достатнього / низького рівня. Протягом навчання здобув достатні знання з фахових дисциплін, систематично підвищував професійний рівень, зокрема шляхом самоосвіти, брав участь у студентських наукових конференціях та круглих столах / приділяв недостатню увагу вивченню фахових дисциплін.

За період навчання здобувач мав повагу серед студентів та викладачів факультету економіки та менеджменту. До виконання громадських доручень ставився сумлінно / відповідально, брав активну участь у студентському самоврядуванні, спортивному, культурно-просвітницькому, громадському житті факультету та академії / недбало. Навчальні заняття без поважних причин не пропускав, порушень дисциплін не має / систематично пропускав навчальні заняття без поважних причин, порушував дисципліну.

Цілеспрямований, спокійний, урівноважений, ввічливий, відповідальний, вимогливий до себе / неврівноважений, порушує загальноприйняті норми поведінки, байдужий до виконання покладених на нього обов'язків, недобррозичливий у спілкуванні, конфліктний.

Характеристика видана для подання Екзаменаційній комісії.

Декан факультету економіки та менеджменту, к. е. н., доцент

Галич О. А.

Куратор групи

Шупта І. М.

Староста групи

Йосипенко М. О.

6 грудня 2017 року

Додаток Л

Зразок титульної сторінки наочних матеріалів до дипломної роботи

**ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст»
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

НАОЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Василенка Миколи Петровича

на тему: **«Формування організаційної культури органу державної служби»
(на матеріалах Полтавської районної державної адміністрації)**

Науковий керівник, к. е. н., доцент

Мирна О. В.

Полтава – 2017 року

Зразок оформлення списку використаних джерел

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук М. Д. Енергозбереження за рахунок впровадження систем централізованого теплопостачання малої потужності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.14.06 [Текст] / Андрійчук Микола Данилович. – Одеса : Одеський держ. політехнічний ун-т., 1999. – 20 с.

2. Андрушків Б. М. Елементи енергетичної безпеки підприємств і підприємництва як умова стабільного розвитку та успішної діяльності регіонів у ринковій системі господарювання [Текст] / Б. М. Андрушків, Л. Я. Малюта // Економіка та держава. – 2008. – № 1. – С. 9-12.

3. Безкровна Г. Д. Проблеми відтворення основних фондів на сучасному етапі розвитку економіки України [Текст] / Г. Д. Безкровна // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць. – К. : 2009. – Вип. 8 (99). – С. 53-56.

4. Бендиков М. А. Экономическая безопасность промышленного предприятия в условиях кризисного развития [Электронный ресурс] / М. А. Бендиков // Менеджмент в России и за рубежом. – 2000. – № 2. – Режим доступа к сайту : [http : //www.dis.ru](http://www.dis.ru)

5. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень : [Підруч.] / М. Т. Білуха. – К. : Вища шк., 1997. – 271 с.

6. Білько О. В. Ефективне підприємництво в електроенергетиці – чинник економічної безпеки держави [Текст] / О. В. Білько, Д. Я. Оріч // Вісник державного університету «Львівська політехніка» «Менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення та проблеми розвитку». – 2000. – № 384. – С. 3-7.

7. Богуславский Л. Д. Снижение расходов энергии при работе систем

отопления и вентиляции [Текст] / Л. Д. Богуславский. – М. : Стройиздат, 1985. – 336 с.

8. Бондаренко Г. В. Енергетична безпека як визначальна складова економічної незалежності України [Електронний ресурс] / Г. В. Бондаренко, В. О. Щерба. – 2009. – С. 98–108. – Режим доступу до сайту : [http : //www.nbuuv.gov.ua](http://www.nbuuv.gov.ua)

9. Борщевський П. П. Підвищення ефективності розвитку і розміщення харчової промисловості [Текст] / Борщевський П. П. , Чернюк Л. Г. , Смаглій О. Б. – К. : Наук. думка, 1994. – 160 с.

10. Витальев В. П. Эксплуатация тепловых пунктов и систем теплоснабжения : справочник [Текст] / Витальев В. П. , Николаев В. Б. , Сельдин Н. Н. – М. : Стройиздат, 1988. – 623 с.

11. Вовкун А. Майнове страхування : завтра буде дорожче [Текст] / А. Вовкун // Галицькі контракти. – 2002. – № 49. – С. 14–15.

12. Возняк О. Т. Енергетичний потенціал сонячної енергетики та перспективи його використання в Україні [Електронний ресурс] / О. Т. Возняк, М. Є. Янів. – 2010. – С. 7–10. – Режим доступу до сайту : [http : //www.nbuuv.gov.ua](http://www.nbuuv.gov.ua)

13. Гавриш В. І. Альтернативні паливно-енергетичні ресурси в агробізнесі [Текст] / В. І. Гавриш // Економіка АПК. – 2007. – № 7. – С. 55–61.

14. Гавриш В. І. Забезпечення ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів у аграрному секторі економіки : теорія, методологія, практика : [Монограф.] / В. І. Гавриш. – Миколаїв : МДАУ, 2007. – 283 с.

15. Гавриш В. І. Оцінка ефективності використання пально-енергетичних ресурсів залежно від розмірів аграрного підприємства [Текст] / В. І. Гавриш // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2007. – № 4 (43). – С. 73-80.

16. Галиця І. О. Основні фонди : відтворення з урахуванням нових реалій розвитку [Текст] / І. О. Галиця // Фондовый рынок. – 2002. – № 3. – С. 18-19.

17. Гетьман О. О. Економічна діагностика : [Навч. посіб. для студ. вищ.

навч. закл.] / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – К. : ЦНЛ, 2007. – 307 с.

18. Губар В. Ф. Використання природного газу в опалювальних котельнях [Текст] / Губар В. Ф. , Захаров В. І. , Ольховиченко В. О. – Макіївка : ДДАБА, 1999. – 170 с.

19. Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка : [в 4 т., Т. 1] / Владимир Иванович Даль [Статьи А. М. Бабкина, В. П. Вомперского]. – М. : Рус. яз., 1989. – 699 с.

20. Дейнеко Л. В. Економічні проблеми розвитку харчової промисловості України та її регіонів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : спец. 08.10.01 «Розміщ. прод. сил і регіон. екон.» [Текст] / Л. В. Дейнеко. – К., 2000. – 29 с.

21. Державне регулювання економіки [Текст] / [Михасюк І., Мельник А., Крупка М., Залога З.]. – Львів : Українські технології, 1999. – 640 с.

22. Довідник енергозберігаючих технологій [Текст] / [за заг. редакцією О. М. Суходолі, Є. Є. Нікітіна]. – К. : Міжнародний центр енергоефективних технологій, 2004. – 185 с.

23. Долюк Д. Экономическая сущность страхования и его роль в рыночной экономике [Текст] / Д. Долюк // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2004. – № 1. – С. 92-94.

24. Драборг С. Резервы экономии энергоресурсов на молочных предприятиях Российской Федерации [Текст] / С. Драборг, Л. Шеина // Молочная промышленность. – 2000. – № 12. – С. 3-11.

25. Драган О. І. Удосконалення операційного менеджменту на підприємствах м'ясної промисловості [Текст] / О. І. Драган // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць / наук. ред. І. Г. Мацуров. – К., 2009. – Вип. 10 (101). – 200 с.

26. Евдокимов Ф. И. Экономическая устойчивость предприятия как фактор его безопасности [Текст] / Ф. И. Евдокимов, Е. В. Мизина // Экономические инновации. Тенденции глобализации и регионализации

соціально-економічного розвитку : сб. науч. работ. – Одесса, 2001. – Вып. 10. – С. 16–25.

27. Економіка підприємства : [Підруч.] / [Петрович Й. М., Кіт А. Ф., Захарчин Г. М. та ін.] ; за заг. ред. Й. М. Петровича. – [2-ге вид.]. – Львів : Магнолія 2006, 2008. – 580 с.

28. Економічна енциклопедія : [у 3 т., Т. 2] / відп. ред. С. В. Мочерний. – К. : Академія, 2001. – 848 с.

29. Енергетична безпека України : стратегія та механізми забезпечення [Підруч.] / [Шевцов А. І., Земляний М. І., Дорошкевич А. З. та ін.] ; за ред. А. І. Шевцова. – Дніпропетровськ : Пороги, 2002. – 264 с.

30. Енергетична безпека України : чинники впливу, тенденції розвитку [Підруч.] / [Ковалко М. П., Кухар В. П., Шидловський А. К. та ін.] ; за ред. М. П. Ковалко. – К. : Українські енциклопедичні знання, 1998. – 159 с.

31. Енергобаланс промислового підприємства. Загальні положення. Терміни та визначення : ДСТУ 2804 : 94 [Текст]. – [Чинний від 1996-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 1994. – 26 с. – (Національний стандарт України)

32. Енергозберігаючі системи : проектування та реалізація енергоощадних та пасивних будинків (Сонячні колектори польської фірми «Solver») [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://energy-safe.com.ua>

33. Забезпечення енергетичної безпеки [Текст] / Рада національної безпеки і оборони України, Національний інститут проблем міжнародної безпеки. – К. : НІПМБ, 2003. – 264 с.

34. Завадський Й. С. Менеджмент : [Підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл.] / Йосип Станіславович Завадський : у 2 т. Т. 2. – К. : Європ. ун-т, 2002. – 640 с.

35. Зенцев В. Г. Ефективне використання електроенергії на підприємствах масового харчування. Дослідження витрат енергії і методи їх оптимізації [Текст] / В. Г. Зенцев. – К. : Київ. держ. торг.-екон. ун-т, 1998. – 224 с.

36. Каталог обладнання для м'ясної і птахопереробної галузі : [Посіб.] / [за ред. А. А. Палаш, С. Г. Єременко]. – Полтава : ПП Михайлик, 2004. – 238 с.
37. Концепція розвитку страхового ринку України до 2010 року – Розпорядження КМУ від 23.08.2005 р. № 369-р [Текст] // ІнвестГазета. Фінансово-економічний еженедельник. – 2005. – № 40 (517). – 4 жовт. – С. 4-8.
38. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : [Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2009. – 206 с.
39. Мазуркевич І. О. Теоретичні аспекти відтворення основних засобів на підприємстві [Текст] / І. О. Мазуркевич // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць ; наук. ред. І. К. Бондар. – Вип. 1 (56). – К., 2006. – 133 с.
40. Методика розрахунку страхових тарифів по обов'язковому страхуванню майна державних підприємств і організацій [Текст] // Зб. поточного законодавства, нормативних актів, арбітражної та судової практики. Газета Спілки адвокатів України. – 1995. – № 15 (жовтень). – С. 8-13.
41. Муріна Т. С. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів у промисловості [Текст] / Т. С. Муріна // Держава та регіони. – 2006. – № 6. – С. 387-390.
42. Мучник А. Я. Электрооборудование пищевых предприятий [Текст] / А. Я. Мучник, К. А. Парфенов. – М. : Пищепромиздат, 1958. – 438 с.
43. На Полтавщині впроваджують III етап обласної енергозберігаючої програми [Текст] // Село Полтавське. – 2010. – 28 трав. – С. 4.
44. Національна програма забезпечення економічної безпеки в контексті стратегії соціально-економічного розвитку України [Текст]: матеріали Круглого столу (Київ, 1 лист. 2000 р.) / ред. С. І. Пирожков [та ін.]; Рада національної безпеки та оборони України, Національний ін-т українсько-російських відносин. – К.: [б.в.], 2001. – 121 с.

45. Нестерова С. Л. Аналіз ринку страхових послуг України / С. Л. Нестерова // Статистика України. – 2009. – № 4. – С. 46-51.

46. Обзор рынка мяса Украины и России [Електронний ресурс]. – Джерело доступу до сайту: <http://www.yarmarka.net>

47. Основные положения энергетической стратегии России на период до 2020 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://www.enippf.ru>

48. Офіційний веб-сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfr.gov.ua> – Назва з титул. екрана.

49. Офіційний сайт Полтавської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://www.adm-pl.gov.ua>

50. Про основи національної безпеки : Закон України [Текст] // Урядовий кур'єр. – 30.07.03., № 139. – Додаток «Орієнтир». – 28'2003. – С. 1-6.

51. Про енергозбереження : Закон України [Текст] // Проблемы энергосбережения. – 1995. – № 1. – С. 3-12.

52. Про оподаткування прибутку підприємств [Електронний ресурс]: закон України за станом на 1 лип. 2004 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1995. – № 4. – с. 28. – Режим доступу до сайту: <http://zakon.rada.gov.ua>

53. Про Програму державної підтримки розвитку нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії та малої гідро- і теплоенергетики [Електронний ресурс] // Постанова Кабінету Міністрів України № 1505 від 31.12. 1997 р. зі змінами та доп. – Режим доступу до сайту: <http://zakon.rada.gov.ua>

54. Про страхування : Закон України від 07.03.96 р. № 85/96-ВР [Текст] // Право і практика. – 2009. – № 4. – С. 3-37.

55. Соловей О. І. Від виробництва до ефективного споживання енергії. Енергозбереження [Текст] / [Соловей О. І., Праховник А. В., Іншеков Є. М. та ін.] – Кн. 2. – К. : Київська нотна фабрика, 1999. – 392 с.

56. Сорока Б. С. Децентрализованное отопление промышленных

помещений на основе использования аппаратов погружного горения [Текст] / Сорока Б. С., Пьяных К. Е., Апальков А. П., Андриенко Д. В. // Региональные проблемы энергосбережения в децентрализованной теплоэнергетике : сб. материалов Междунар. науч.-практ. конф., 23–26 окт. 2000 г. – К. : Знание, 2000. – 208 с.

57. Справочник по электроснабжению и электрооборудованию [Текст] / [под ред. А. А. Федорова] ; в 2 т., Т. 2. Электрооборудование. – М. : Энергоатомиздат, 1987. – 592 с.

58. Статистичний щорічник Полтавської області за 2008 рік [Текст] / [за ред. Т. Л. Бугайченко]. – Полтава : Головне управління статистики у Полтавській області. – 2009. – 422 с.

59. Стахурська С. В. Інвестування в основні засоби виробництва : стан і проблеми на підприємствах харчової промисловості України [Текст] / С. В. Стахурська // Проблеми науки. – 2008. – № 6. – С. 17-21.

60. Страхование: принципы и практика : [Учебн. пособ.] / [сост. Дэвид Бланд ; пер. с англ.] – М. : Финансы и статистика, 2000. – 416 с.

61. Суходоля О. М. Енергоефективність економіки у контексті національної безпеки : методологія дослідження та механізми реалізації : моногр. / О. М. Суходоля. – К. : НАДУ, 2006. – 400 с.

62. Тверской А. К. Система топливоснабжения промышленных предприятий : конспект лекций [Текст] / А. К. Тверской. – Саратов : Саратов. гос. техн. ун-т, 1995. – 57 с.

63. Тереховська В. І. Економічна безпека – складова національної безпеки / В. І. Тереховська [Текст] // Економічна безпека країни: проблеми теорії та практики в умовах демократичної трансформації форми влади. – Ч. 2 : міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 квіт. 2007 р. : матеріали конф. – Полтава : ПУСКУ, 2007. – С. 106-108.

64. Тлумачний словник сучасної української мови: загальноживана лексика : близько 60 000 слів [Текст] / [уклад. Л. Г. Боярова; ред.

В. С. Калашник]. – Х. : Весна, 2009. – 960 с. – (Словникова скарбничка).

65. Удельное потребление энергоресурсов, как один из инструментов оценки эффективности работы предприятий, отраслей и всего народного хозяйства [Текст] / [В. М. Мамалыга, Л. Е. Гаманюк, В. М. Миколаенко та ін.] // Энергетика и электрификация. – 2000. – № 9. – С. 48-54.

66. Фурман В. М. Розвиток нових технологій у страхуванні [Текст] / В. М. Фурман // Фінанси України. – 2005. – № 2. – С. 135-145.

67. Хворост Т. В. Вдосконалення оцінки рівня конкурентоспроможності продукції молокопереробних підприємств [Текст] / Т. В. Хворост // Вісник СНАУ. – 2009. – Вип. 4 (35) – С. 105–111. – (Серія «Економіка та менеджмент»).

68. Хворост Т. В. Забезпечення якості та безпечності продукції молокопереробних підприємств як складова організаційно-економічного механізму підвищення їх конкурентоспроможності [Текст] / Т. В. Хворост. – Суми : Мрія-1, 2009. – 32 с.

69. Хворост Т. В. Організаційно-економічний механізм забезпечення конкурентоспроможності підприємств молокопереробної галузі в умовах вступу до СОТ [Текст] / Т. В. Хворост // Вісник СНАУ. – 2008. – Вип. 12 (33) – С. 87-92. – (Серія «Економіка та менеджмент»).

70. Цал-Цалко Ю. С. Статистичне дослідження придатності основних засобів [Текст] / Цал-Цалко Ю. С. , Мороз Ю. Ю. , Мороз В. П. // Статистика України. – 2007. – № 3. – С. 18-25.

71. Цветков В. В. Справочник по теплоснабжению промышленных предприятий [Текст] / В. В. Цветков, И. А. Бережнов. – Х. : Прапор, 1987. – 118 с.

72. Череп А. В. Ефективність використання основних фондів підприємства [Текст] / А. В. Череп, А. А. Клименко // Держава та регіони. – 2009. – № 6. – С. 212–215. – (Серія «Економіка та підприємництво»).

73. Череп А. В. Проблеми управління підприємством м'ясо-молочної

галузі [Текст] / А. В. Череп, Ю. В. Шапошнікова // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць. – К., 2009. – Вип. 12 (103). – С. 130–134.

74. Череп А. В. Тенденції розширеного відтворення основних фондів на підприємствах України [Текст] / А. В. Череп, Д. І. Голубєв // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць. – К., 2009. – Вип. 3 (94). – С. 44–47.

75. Шаповал А. І. Еколого-економічні аспекти переходу України до енергозбереження [Текст] / А. І. Шаповал // Вісник СумДУ. – 2009. – № 1. – С. 198–205. – (Серія «Економіка»).

76. Шопенгауэр А. Избранные произведения [Текст] / А. Шопенгауэр ; [сост. И. С. Нарский]. – М. : Просвещение, 1992. – 479 с.

77. Экономические проблемы обеспечения энергетической безопасности [Текст] / [отв. ред. И. В. Недин]. – К. : Знание, 1997. – 140 с.

78. Электроснабжение промышленных предприятий [Текст] / [под ред. В. С. Дирацу и др.]. – К. : Вища школа, 1974. – 280 с.

Додаток Н

Формуляр заяви про затвердження теми дипломної роботи

До наказу

Ректору Полтавської державної аграрної академії, професору Аранчій В. І.
здобувача вищої освіти ОКР «Спеціаліст»
денної форми навчання спеціальності
«Публічне управління та адміністрування»

_____
(прізвище та ініціали)

З А Я В А

Прошу Вас включити в проект наказу по академії про затвердження тем дипломних робіт тему моєї дипломної роботи в такій редакції
« _____
_____»
(на матеріалах _____).

_____
(дата)

_____
(підпис)

Погоджено: науковий керівник,

_____
вчена ступінь, наукове звання

_____
(прізвище та ініціали.)

Тема дипломної роботи здобувача вищої освіти
_____ затверджена на засіданні кафедри
публічного управління та адміністрування 201__ року (протокол № _).

Завідувач кафедри, _____
вчена ступінь, наукове звання

_____
(прізвище та ініціали.)

Затверджено до друку методичною радою, протокол № 3 від 14.11.2016 р.
Формат 60x90^{1/16}. Папір офсетний (білий 70-80 г/м²).
Ум. друк. арк. 4,1. Авт. арк. 3,3
Тираж 20 пр. Гарнітура Times New Roman Cyr.

Друк – деканат економіки та менеджменту Полтавської державної аграрної академії